

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljevi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Preš-
ernova ulica št. 4. — Telefon št. 492
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem črk. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.342 - Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 21. decembra.

Svetovni politični položaj je trenut-
no zapleten bolj, kakor si more največji
škodoželjež želeči.

Praški parlament doživlja prizore, ki
so bili jedva znani poslanski zbornici
Franca Jožefa I. Mnogo potrpljenja in
mnogo demokratično - parlamentarnega
duha izkazuje ta češkoslovaški parla-
ment in njegova vlada, da dopuščata
take dogodke. Češkoslovaška država je
premočna in preveč odgovarja naravnim
zahtevam ureditve Srednje Evrope,
da bi mogli njeni nasprotniki upati na
kako parlamentarno zmago. Zadnji pri-
zori v praškem parlamentu morejo škodovati
le opoziciji, nikakor pa ne češko-
slovaški parlamentarni večini in njeni
zgodovinski nalogi. Popolnoma abotno
je misliti, da bi kdo klonil na ljubo ne-
odgovornim elementom, da bi se kdo
pokoril vsakdanjim računom števil, ko
gre za ohranitev države. Prepričani
smo, da bo opozicija v češkoslovaški
republikli storila prav, če vzame glavo
v svoje roke in temeljito premisli. Za-
vedati se mora pri svojem premišljevanju
o tem, da more uničiti rezultate svetov-
ne vojne le z zmago revolucije.

V Nemčiji in Franciji vlada danes po-
litična kriza, ki sega neizvedljivo globo-
ko. Obe državi sta podpisali locarnski
pogodbo, po kateri se odrekata napada
druge na drugo. Predstavitelj obeh de-
žel so govorili pri sklepnem podpisu v
Londonu o končnem sporazumu, o novi
eri miru in pacifiistične politike na ev-
ropskem kontinentu. In vendar vlada
danes po podpisu locarnskega miru v
obeh deželah politična kriza, kakršne že
dolgo nismo videli.

V Franciji padajo finančni ministri
eden za drugim. Francija se nahaja v
nezavidnem položaju, da mora plačati
več sto milijonov zunanjega in doma-
čega dolga. In kadarkoli se pojavi vsa-
kočasi finančni minister s preciznim
načrtom, kdo naj bo plačnik, se vzdigne
neje prizadevati v osebi svojih poslancev
in minister mora odstopiti. Ni verjetno,
da bi Loucheurjev naslednik Doumer
imel lažje opravilo. Vsa znamenja ka-
žejo, da prevladuje v francoskem parla-
mentu strankarska strast nad treznim
razumevanjem usodno težkega položaja.
Francoska nacija stoji pred usode-
polnim problemom: tudi francoska de-
mokracija preživlja težko preizkušnjo.

Finančni problem Francije pa se bo
vseeno rešil. Če ne pojde parlamentarnim
potem, pojde z neparlamentarnimi
sredstvi. Že se čuje klic po »komiteju
državljanske varnosti«; francoski indu-
striji so ponudili svojo pomoč za urav-
noteženje proračuna in rešitev franka.
Francoski narod razpolaga ne le z
ogromnim bogastvom, ampak tudi z vse
mi potrebnimi moralnimi silami, da po-
more državi v sedanjih smrtonosni krizi.
Francija ne bo klonila in vsi računi na
njeno omaganje so preuranjeni.

Tudi Nemčija preživlja krizo, kakrš-
ne že dolgo ne pomni. Cel december
je trajala ministrska kriza in še ni reše-
na. Poskusil je dr. Luther, poskusil je
demokratski voditelj dr. Koch. Oba sta
ostala praznih rok. Hindenburg se bo
lotil končne rešitve šele po novem letu.
Nemčija je danes na razpotju. Na eni
strani ji je odprt vstop v zvezo narodo-
v, v aeropag svetovnih sil. Nemčija
more navzlic svojem porazu zavzeti
skoro ono mesto v svetovnem koncer-
tu, ki ga je imela l. 1914. Seveda ostane
njen teritorij manjši. Zgubila je Alza-
cijo - Loreno. Zgubila je Zgornjo Slezi-
jo in poljski koridor. To so zgodovinska
dejstva.

Na drugi strani se oglašja ruska si-
rena: Zveza Nemčije s sovjetsko Unijo,
enotna fronta potlačene Evrope z vsa-
lačočo Azijo pod egido sovjetske komu-
nistične Rusije. Rapalski dogovor kli-
če Nemčijo na to opolko stezo.
Nemčija se z veliko težavo odločuje
med obema metodama. Preveč še velja
pri njej sovraštvo in maščevalnost širo-
kih množic. Zato trpi ministrska kriza že
toliko časa. Vendar bo morala povedati
po Božiču tudi Nemčija svojo jasno
besedo: ali za socialni kaos pod so-
vjetskimi vodstvom in z rizikom splošne
vstaje rumenega, gladnega, prenapol-
njeneja in torej imperijalističnega iz-
toka, ali pa za rešitev zapadne civilizaci-
je in zmago belega plemena.

Sovjetska Rusija tvega danes poiz-
kus, ki morda presega njene moči. Ko
ni mogla pognati Evrope v socialno re-
volucijo, se je vrgla na Azijo. Kliče k
vstaji narode, katerih delavci živijo cel
dan ob pesti riža. Če zmaga od sovjeto-
v izbični iztok, začne nova zgodov-
nina človeštva: kdor izmed belih ostane
živ, bo moral stisniti rizo in se bo
moral zadovoljiti s pestjo riža na dan.
Za to bo skrbela rumena konkurenca.

Zapadna civilizacija mora poizkusiti
vsa sredstva, da reši civilizacijo pred
katastrofo. Zato bo prizala tudi so-
vjetsko Rusijo in ne bo dopustila, da jo
obup in osamljenost žene v objem ru-
menega iztoka.

Če to zdravilo ne uspe, se bo morala
civilizacija bele rase pripraviti na zad-
nji, odločilni boj.

Nove kombinacije v Beogradu

Radikalni poduk g. Račiću. — Odjek Radičevega šibeniškega govora. — Trenja in intrige v radikalnih vrstah.

Beograd, 21. decembra, p. Včerajšnji
in današnji dan sta potekla brez večjih
dogodkov. Zato pa časopisje tem prid-
neje ugiba o razvoju situacije ter je
skoraj složno v tem, da je pričakovati
morda zelo odločilnih sprememb.

Včerajnji govori St. Radiča v Šibe-
niku so bili v politični javnosti ocenjeni
kot nove obremenitve, ki bi pojačajo
diference med obema RR. Veliko pozor-
nost je vzbudila očividno inspirirana ze-
lo ostra razprava »Vremena« o minoriti
in majoriteti v vladi, adresirana na
g. Radiča. Ta članek je v neposredni
zvezi z dogodki v zadnjih sedaj ministr-
skega sveta. »Vreme« naglašja, da bi bi-
lo nesmiselno, ako bi bil kdo mnenja, da
je v današnji vladi sporazuma izključ-
no preglasovanje. Na eni strani bi na ta
način razliko v politični moči dveh skup-
nin ne imela nobene praktične vrednosti,
vprašanja, ki bi se ne mogla oboje-
stransko zadovoljivo rešiti, pa bi ostala
sploh nerešena. Sporazum je samo te-
daj mogoč, kadar ena stran opusti svo-
je stališče, ker so ji bili navedeni za-
dostni razlogi za nasprotno pojmovanje.
Sporazumevanje pa vsebuje popolno
svobodo diskusije in izključuje pretne
ali ultimativne izjave. Žal, da St. Radič
ne misli in ne dela tako. Po raznih ve-
steh je ob več prilikah na seji vlade iz-
javil, da se mora zgoditi, kar on hoče,
in da bo v nasprotnem slučaju s svojo
skupino glasoval proti vladi ter razbil
koalicijo. Take izjave se morajo smatrati
le kot dokaz pomanjkanja resne in is-
krene volje za sodelovanje in sporazum-
no delo. Ako ima kdo posebno mnenje
o gotovem vprašanju, potem ga mora
tudi obrazložiti. Ako pa še koalicijske
skupine izjavi, da bo razbil koalicijo,
ako se ne sprejme njegovo mnenje, ki
ga niti ne utemljuje z resnim razlogom,
potem ne dokazuje samo svoje nenak-
lonjenosti napram politiki sporazuma,
ki popolnoma izključuje vse, kar je po-
dobno ultimatu.

Pot naše delegacije v Ameriko

Preko Pariza in Londona? — Novega ameriškega posojila ne bo. — Vprašanje nadaljnjega izplačevanja iz Blairvega zajma.

Beograd, 21. decembra, p. Popoldne od 18.
do 20. je bila seja ministrskega sveta. Med
tem časom je bil finančni minister Stojadi-
novič na krajši avdijenci pri kralju. Ministr-
ska seja in Stojadinovića avdijenca sta bili
v zvezi z odhodom naše delegacije v Pariz
in Washington. Datum odhoda še ni določen.
Najbrže bo delegacija odšla v sredo ali če-
rtrek. Delegacija bo ostala par dni v Parizu
da reši vprašanje vojnega dolga v Fran-
ciji.

Po ministrski seji je finančni minister
ostal celo uro v razgovoru z Ljubo Žrkovićem,
ki je bil v predsedništvu vlade, ter je
potem izjavil novinarjem: »Danes je vlada
nadalejevala razpravo o potu naše delegacije
v inozemstvo. Določeni so vsi detajli, ki in-
teresarajo vlado v tej smeri. Jaz sem ome-
nil imena kandidatov za delegacijo, bilo pa
je rečeno, da jaz s Pašićem sestavim listo
delegatov.« Na vprašanje ali bo šla dele-
gacija v London, radi ureditve naših dolgov
z Anglijo je Stojadinović izjavil, da se o
tem vprašanju v vladi ni razpravljalo. Kar
se tiče sestave delegacije bodo tvorili dele-

gacijo za enkrat naš londonski poslanik
Gjorgije Gjurić, dr. Milan Radosavljević in
bivši pomočnik prometnega ministrstva
Avramović in morda še po eden ekspert iz
Zagreba in Ljubljane.

Beograd, 21. decembra, r. V zadnjih dneh
se je mudil v Beogradu ameriški inženjer
Poland, predsednik Blairove družbe, ki je
prišel v Beograd v posebni misli. Izjavil je,
da se zaupanje Amerike v gospodarsko so-
lidenost Jugoslavije vedno bolj jača. Kurz Bla-
irovega posojila polagoma narašča in notira
danes 92 dolarjev. Pričakuje se še nadaljno
naraščanje na 95. Potem se bo emitirala no-
va tranša stotomilionskega dolarskega po-
sojila. Na ta način se bo pospešila rešitev
vprašanja jadranske železnice. Poland se
vrne te dni v Newyork.

Beograd, 21. decembra, p. Današnja
»Pravda« poroča, da naša država ne bo na-
čela v Ameriki novega posojila in da ima fi-
nančni minister dr. Stojadinović sedaj samo
nalogo, da uredi v Ameriki naše dolgove.
Nada je, da bodo tozadevna pogajanja
uspela.

Uradništvo v obrambi za svoje pravice

Protestna zborovanja po vsej državi radi napovedanih novih protituradniških oredb.

Zagreb, 21. decembra, n. Včeraj ob 10.
uri je zveza državnih uradnikov na Hrvat-
skem in v Slavoniji imela širšo sejo svo-
jega odbora, na katero so prišli na poziv
zastopniki vsega uradništva. Konferenca se
je sestala radi že znanih rekrutacij urad-
ništva, posebno pa radi tega, ker je se-
daj vlada sklenila, da prikraja uradnike
pri njihovih dohodkih, da bo uvedla veliko
redukcijo itd. Konferenca je bila zelo do-
bro posejana ter so nekateri govorniki
ostro napadali sedanj režim, ki ni ničesar
storil za poboljšanje uradniškega stanja,
temveč se celo pripravlja, da ga še poslab-
ša. S konference se je poslala brzojavka
predsedništvu ministrskega sveta in ka-
pitelni pisarni kralja. Brzojavka ministrs-
kemu svetu se glasi: »Z ozirom na neizpoln-
itev opravičenih zahtev uradnikov in danih
obljub je zavladalo med vsem uradništvom
veliko nezadovoljstvo. Radi tega je danes
podpisana zveza imela svoj sestanek, na
katerem je sklenila, da se takoj zahteva
upoštevanje stanovskih aktualnih zahtev, ki
so utemeljene in v zakonu zagarantirane«.

Enake sestanke so imeli v nedeljo tudi
uradniki po drugih krajih, kakor v Kopriv-
nici, Križevcih, Karlovcu, Belovaru in Va-
raždinu.

Sarajevo, 21. decembra, n. Včeraj je bilo
tu zborovanje državnih uradnikov, na po-
ziv Glavnega saveza v Beogradu, na ka-
terem je bila sprejeta resolucija, v kateri se
posebno odobrava delo saveza glede zbol-
jšanja uradniškega položaja. Zahteva se od

saveza, da se izvede čim energičnejša akci-
ja za obrambo in varovanje uradniških pra-
vic.

Poročilo o velikem uradniškem zborova-
nju v Ljubljani prinašamo na 2. strani. Op-
ured.

Nastopna avdijenca švicarskega poslanika

Beograd, 21. decembra, p. Včeraj opo-
ldne je kralj sprejel v svečani avdijenci no-
vega švicarskega poslanika De Salisa in nje
govega tajnika Charlesa de Jenerja, ki osta-
ne stalno v Beogradu ter bo vršil poslaniške
posle v naši državi. Poslanik De Salis je
izročil kralju svoja poverljiva pisma. De
Salis je prvi švicarski poslanik v naši dr-
žavi. Imenovan je za poslanika v Bukarešti
in ko je švicarski zvezni svet sklenil, da
osnuje poslaništvo v naši državi, mu je
bilo poverjeno tudi to poslaništvo. Razen
v Beogradu in v Bukarešti je akreditiran
tudi v Atenah.

Mraz v severni Italiji

Rim, 21. decembra, k. Dočim je v srednji
in južni Italiji nastalo južno vreme, je bilo
včeraj v severni Italiji še vedno zelo mrzlo.
V Milanu je ves dan snežilo. V Astiji je
bilo 20 stopinj pod ničlo. Majhna jezera v
severni Italiji so zamrznila.

Oglase za božično številko

„Jutra“, ki izide v četrtek zjutraj sprejema oglašni oddelek v Prešernovi ulici 4. samo še

do jutri opoldne.

Za pozneje dostavljene oglase uprava radi prezaposlenosti v tiskarni ne more prevzeti jamstva, da bodo objavljeni.

Zanimive volitve na beograjski univerzi

Vse stranke nazadovale, le SDS je napredovala.

Beograd, 21. decembra, p. Včeraj se
je vršil občni zbor podpornega društva
beograjske univerze. Volitve nove uprave
podpornega fonda so ob velikem
razburjenju trajale od 11. dopoldne do
7. zvečer. Izid volitev je bil znan šele
ob 11. zvečer. Dobili so: radikali 293
glasov, marksisti 265, davidovičevci
224, samostojni demokrati 158, republi-
kanci 146, zemljoradniki pa 21 glasov.
Pri lanskih volitvah so dobili radikali
505 glasov, marksisti 385, davidovičevci
286, republikanci 265, samostojni de-
mokrati 114, zemljoradniki 53 glasov.
Sedaj je glasovalo 1107 diakov. V no-
vi upravi imajo radikali 4 odbornike,
marksisti 3, davidovičevci 3, republi-
kanci in samostojni demokrati pa po 2.
Mnogo pozornosti vzbuja uspeh akade-

mikov, ki pripadajo SDS. Vse druge
stranke so zgubile, in sicer radikali 80
odst. glasov, komunisti 55 odst. davido-
vičevci 20 odst., republikanci 90 odst.,
zemljoradniki 120 odst., dočim so samo-
stojni demokrati zrastle za polnih 48
odst. »Reč« primerja ta uspeh z uspe-
hom samostojno-demokratske omladine
v Zagrebu ter navaja, da se je tudi med
omladino na ljubljanski univerzi, kakor
so pokazale volitve v dijaško zastop-
stvo, zmagovito uveljavil jugoslovanski
duh. To dokazuje preživelost starih
strank in nemožnost njihovega politič-
nega prizadevanja. Omladina noče iti
po starem potu. Duh časa jo kliče ter
je omladina najbolj pozvana, da prva
udari z nogo v stari trhlj paji.

Po odgoditvi italijanskega parlamenta

Zbornica se sestane v februarju in bo razpravljala o locarnskih pogodbah. — »Epoca« prenehala izhajati. — Mussolini odpotoval v Milan.

Rim, 21. decembra, c. Zbornica, ki je
odšla preteklo soboto na božične počitnice,
se bo zopet sestala koncem januarja ali za-
četkom februarja. Istočasno bo sklican tudi
Zbornica, ki v februarju razpravlja-
la o locarnskih pogodbah in o začasnem
proračunu za finančno leto 1926/27. Senat
pa bo proučil in odobril v zbornici sprejete
fašistovske zakone. 3. januarja se sestane
veliki fašistovski svet, na katerem bo mini-
strski predsednik Mussolini podal smernice
za delovanje vlade v letu 1926. Verjetno
je, da bo veliki fašistovski svet ob tej pri-
liki izdal fašistovskim pokrajinskim zve-
zam navodila, da definitivno zaključijo na-

daljne sprejemanje novih članov v fašisto-
vsko stranko in da izvedejo skrbno revizijo
vpisanih članov. V velikem fašistovskem
svetu bo zastopal splošno zvezo italijanske
industrije, ki je pristopila pred dvema ted-
noma fašistovskim sindikatom najbrže po-
slanec Benni.

»Epoca« je z današnjim dnevom prenehala
izhajati.
Ministrski predsednik Mussolini je sino-
či odpotoval v Milan, kjer bo ostal za bo-
žično praznike v krogu svoje rodbine. Pri-
hodnji ministrski svet je določen za 30. de-
cembra.

Eksodus labouristov iz angleškega parlamenta

Ker vlada ni hotela odgoditi razprave o mosulskem vprašanju, so socijalisti sklenili zapustiti zbornico.

London, 21. decembra, z. V smislu vlad-
nega sklepa od 18. t. m. je predložila vlada
na današnji seji spodnje zbornice predlog,
niti parlament odloči zadržanje britanske
vlade v vprašanju rešitve mosulskega spo-
ra in naj pooblasti vlado za izvedbo preje-
tih dolžnosti. Vlada je predlagala skrajša-
no dočlato in zahtevala, naj zastopniki
strank kratko izjavijo svoje stališče, ker se
mora debata še danes končati z ozirom na
jutrišnje odgodi v spodnje zbornice.

V imenu delavske stranke sta Clines in
Thomas skušala pripraviti min. predse-
dnika, da bi pristal na splošen odgoditveni
predlog brez glasovanja. Obenem sta pred-
lagala, naj opusti predlog, da se odobri sta-
lišče vlade v vprašanju Mosula. Ker je mi-
nistrski predsednik ta predlog odklonil, je

sklenila delavska stranka, da zapusti spod-
njo zbornico.

Ob tej priliki komentirajo listi zelo nepo-
voljno Baldwinovo izjavo, ki jo je podal pre-
tekli teden v spodnji zbornici. Ministrski
predsednik je namreč odgovoril na vpra-
šanje glede govorice, da se je Anglija še
pred odločitvijo Sveta Zveze narodov obve-
zala, da prevzame še za nadaljnjih 25 let
mandat nad Irakom. Baldwin je odgovoril v
spodnji zbornici, da so te govorice prazne.
Parlamentarni krogi so umeli to njegovo iz-
javo v smislu, da bo vlada pred končno od-
ločitvijo vprašala za svet parlament, kar
pa se ni zgodilo. Prva posledica tega zava-
janja javnega mnenja s strani vlade, je
sklep delavske stranke, da zapusti spodnjo
zbornico.

Za zboljšanje železniškega prometa

Beograd, 21. decembra, p. Tekom dana-
šnjega dne je prometni minister Radojević
konferiral z zastopniki vseh železniških rav-
natelstev in s strokovnjaki prometnega mi-
nistrstva. Konferenca se je bavila z vpra-
šanjem reorganizacije celokupnega železni-
škega prometa, pri čemer je posebno pozor-
nost posvetila vozovnemu parku. Posebna
komisija je preštudirala to vprašanje ter bo
jutri ministru stavila obširen predlog, ki se
tiče zboljšanja našega prometa, znižanja že-
lezniških tarif, poenostavljenja administraci-
je in hitrega popravilnega elementarnih na-
zgod. Konferenca je zavzela stališče, da je
treba velik del naših vagonov in lokomotiv,
ki se dosedaj niso uporabljale, popraviti in
porabiti, s čemer bi se zmanjšali veliki izdat-
ki, ki so se doslej morali plačevati za naj-
emanje lokomotiv iz inozemstva. Potrebno je
tudi, da se podpro naše privatne delavnice
ter da se razširijo državne železniške de-
lavnice tako, da bodo najdeli do prihodnje
jeseni popravljani vsi naši vagoni in lokomo-
tive, kakor bo lahko naš promet postal nor-
malen, kakor v mirnem času.

Beograd, 21. decembra, p. Prometni mi-
nister Radojević je sestaval posebno komisijo,
ki ima do 31. decembra razdeliti plovni
park med privatnim broderskim društvom
in državo. Posebna direkcija za državno
rečno plovbo bo samostojna in bo podreje-
na prometnemu ministrstvu.

Jugoslavija in Turčija

Beograd, 21. decembra, p. Vaš do-
pisnik je nocoj govoril z našim mini-
strom za zunanje stvari dr. Ninčičem
o predstoječem sestanku s turškimi mi-
nistrom za zunanje stvari Ruždž begom
Dr. Ninčič je izjavil, da bo Ruždž beg
prišel v Beograd v sredo ali četrtek,
ter da se bodo pri tej priliki uredili od-
nosi z ozirom na sklenjeno mirovno po-
godbo s Turčijo.

Nova komunistična zarota na Madžarskem

Budimpešta, 21. decembra, s. Policija je
baje prišla na sled novi komunistični za-
roti. Bivši madžarski sekcijski načelnik Ev-
gen Marich, novinar Leopold Kultscher, ne-
ka ženska in še dve osebi so bili aretirani
pri prihodu v Budimpešto. Obtoženi so, da
so po nalogu dunajskega sovjetskega po-
slaništva izvrševali vojaško, politično in
gospodarsko špijonažo.

Prepovedano Trumbičevo zborovanje

Split, 21. decembra, n. Včeraj bi imel biti
v Šibeniku shod dr. Trumbića, na katerem
naj bi govorila dr. Trumbić in Lorković.
Oblasti pa so pod pretravo, da bi utegnili
priti do spopadov z Radičevići pristaji, pre-
povedala zborovanje, očividno po želji z
radičevske strani.

Zadnji opomin državnih nameščencev

Protestni shodi v vseh večjih mestih.

Kakor v vseh večjih mestih naše države, se je povodom vesti o nameravani redukciji in splošno neugodnega položaja drž. nameščencev vršil v nedeljo dopoldne tudi v Ljubljani protestni zbor državnih nameščencev in upokojencev, ki ga je sklical na poziv Glavnega saveza v Beogradu Osrednja zveza javnih nameščencev in upokojencev za Slovenijo.

Predsednik, višji davčni upravitelj g. Mak so Lilič, je najprej pozdravil zastopnika Trgovske in obrtniške zbornice dr. Pretnerja, novinarje, vladnega zastopnika radsvetnika Gerzinca in nato predlagal, da se odpošlje z zbora brozoven pozdrav pokrovitelju Glavnega Saveza, kralju Aleksandru, kar so odobrili zborovalci z velikim navdušenjem.

Zatem je obžaloval, da mora državni nameščenec, ki takorekoč tvori državno upravo, na javnih shodih razlagati svojo bedo, in opozarjal vlado ter parlament na neznošen položaj državnih nameščencev. Uradnik, ki je še pred nedolгим časom užival socialni ugled, se bo v najkrajšem času proletariziral, da bo dostopen korupciji in bakšisu. Škoda bodo imeli od tega država sama in državljan.

Po prevratu se je boril proti vsakemu separatizmu in antidržavnosti najbolj ravno državni nameščenec, ki je šel na delo s čistim idealizmom, ne strahuje se naporov, samo da se država čimprej konsolidira. Za ves trud in delo pa nimajo organizacije državnih nameščencev in upokojencev pokazati od 15. decembra 1921. skoro nikakega uspeha. Edini plus vsega napornega organizacijskega dela je bilo uzakonjenje službene pragmatike, ki je res prinesla tudi malo zboljšanje prejemkov, toda le aktivnim; naj bednejšim med bednimi — našim upokojencem, — ki so žrtvovali vse svoje življenje državi in narodu — pa ničesar. Toda, kaj je pomagalo aktivnim zboljšanje? Prišel je novi stanovanjski zakon, ki jim je vzel mnogo več kakor jim je dala službena pragmatika. Upokojence pa je stanovanjski zakon pahnil direktno v obup. Po volitvah so državni nameščenci pričakovali z vso sigurnostjo zboljšanje svojega položaja, vendar so ostali in tedaj razočarani. Če torej mirno razmišljajo, morajo priti javni nameščenci do zaključka, da nimajo pričakovati danes nobene resne pomoči. Vendar se vedno jasneje zavedajo, da ho v slučaju, če se organi zbirajo tako kot so organizirani javni nameščenci v drugih državah, njihova moč neizumljiva. Te moči ne bi mogli niti za trenotek prezeriti nihče; reprezentirala bi tudi pri volilnih skrinjicah s toliko silo, da bi se jo moralo upoštevati, akoravno bi bila organizacija v prvi vrsti zato, da zaščiti stanovske interese.

Predsednikov govor so sprejeli zborovalci z velikim navdušenjem in je bil mestoma prekinjen z viharjem aplavzom.

Zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, dr. Pretner je izjavil, da se zbornica dobro zaveda, kolikšnega pomena za gospodarstvo sta dobra uprava in dobro sodstvo. Ker je to v veliki meri odvisno od materialnega in socialnega položaja uradništva, posveča zbornica gibanju uradništva za izboljšanje tega položaja posebno pozornost in skuša po svojih močeh pomagati. Zato je na zagrebškem kongresu gospodarskih krogov stavila med drugim tudi zahtevo, da se materialni položaj državnih nameščencev izboljša.

Majar v pok., g. Colarič, je kritiziral uredbo, s katero je država določila kar tri vrste pokojnine.

Za Društvo upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo je govoril bivši računski finančni ravnatelj A. Svetek, ki je opisal in s številkami podprl bedno stanje svojih tovarišev. Po raznih prošnjah in brezsmiselnih navedbah ministrstva je sklenil ministrski svet z uredbo z dne 8. oktobra 1. 1924, da uvede zvišanje osebnih draginskih doklad na ono mero, ki omogoča kronski penzionistom za silo modus vivendi. Ukinila pa se je stanovanjska doklada, vsled česar so bili upokojenci občutno prikrajšani. Upokojenec je tisti, ki lahko pobere dobitke, ki padajo z vladnih niz.

V preglednem referatu je nato naslikal položaj javnih nameščencev ter njihovo mizerijo tajnik O. Z. davčni upravitelj g. Joža Bekš. V svojem pesniško zasnovanem govoru je povedal v mehkih besedah, ki pa so udarjale kot klavir, kako se godi njim, ki delajo in so delali za državo.

Po govoru komisarja državnih železnic g. Haskiewicza, ki je očital vladi, da ima denar za voljo vedno na razpolago, za drž. nameščence pa ne, je predsednik shoda g. Lilič prečital resolucijo, ki je bila soglasno odobrena in jo je dopustila izročila popoldne g. velikemu županu. Ta resolucija, zadnja, ki jo pošilja O. Z. vladi, kakor je poudaril predsednik, naj bi ven dar našla pri naslovu tako nujno potreben odnove.

Resolucija se glasi:

«Na manifestacijskem zboru zboru v Ljubljani dne 20. decembra 1925 zbrani državni aktivni nameščenci ter civilni in vojaški upokojenci protestirajo najenergičnejše proti neizpolnitvi od vlade danih obljub glede izboljšanja njihovega gnetnega stanja ter zahtevajo, da nar. skupščina čim prej pristopi k rešitvi pereglega vprašanja državnih nameščencev in upokojencev. Pred vsem zahtevajo v specialnem oziru: 1.) pomaknitve mesta Ljubljane in Maribora v prvi draginski razred, v splošnem pa 2.) izplačilo dolžnih razlik, 3. prevedbo kronskih penzij v

dinarje, 4.) zvišanje stanarine do izmere, ki odgovarja današnji najemni, 5.) revizijo zakona o civilnih državnih nameščencih v zvezi z razvrstitveno uredbo, 6.) priznanje izvestnih nadaljnjih olajšav pri voznih na železnici za upokojence in člane njih rodbin, 7.) izdajo pravilnika o predjemih na službene prejemke, 8.) izplačevanje neokrnjenih draginskih doklad onim upokojencem, našim državljanom, ki morajo bivati iz tehničnih razlogov v inozemstvu, 9.) ukinitve premeščenj iz političnih nagibov, kar naj velja tudi pri eventualni redukciji, 10.) priznanje posebnih doklad rezervnim častnikom — državnim nameščencem — za dobo vojne službe, 11.) oprostitve državnih nameščencev od plačevanja komorskih do-

klad — in 12. ukinitve določbe zakona o proračunskih dvanajstih za mesec december 1925 — marec 1926, s katero se zvišuje najmanjši rok za pridobitev penzijske pravice od 10. do 15. let. Vse te zahteve državnih nameščencev in upokojencev so vladni in narodni skupščini dobro znane že iz resolucije Glavnega saveza državnih činovnika i službenika v Beogradu z dne 26. novembra t. l. ter je vsaka utemeljitev za njih upravičenost odveč. Obenem izjavljajo državni nameščenci in upokojenci, da bodo v dosegu povoljne rešitve njihovih vitalnih vprašanj potom svojih organizacij in preko Glavnega saveza državnih službenika in činovnika v Beogradu zastavili vse svoje sile in celokupno organizatorno moč.

Protestna zborovanja uradništva so se vršila tudi v Celju, Mariboru, Zagrebu in po drugih večjih mestih Jugoslavije.

Trije novi govori g. Radića

Republikanska čepica in cincarski Beograd poduk malim Slovencem.

Šibenik, 20. decembra.

Danes se je tu vršila proslava tisočletnice hrvatskega kraljevstva in je svečanosti prisostvoval tudi minister Stjepan Radić, ki se je pripeljal v spremstvu svoje obitelji. Na kolodvoru so ga sprejeli strankarski prijatelji iz mesta in okolice, nakar se je razvil sprevod po mestu. Po obhodu se je sprevod ustavil pred «Domom Krke», kjer je Radić spregovoril z balkona.

V svojem govoru je najprej izrazil tri poklone. Prvega velikemu hrvatskemu seljaškemu kralju Tomislavu, ki je pred 1000 leti organiziral hrvatsko narodno svobodo ter napram Srbiji odprl naročje in jo zaščitil. Velik je bil Tomislav zato, ker je ločil vero od popov ter razlikoval cerkveno poglavarstvo pa pečevo od nacionalne premoči Latincev nad našim narodom. Drugi poklon je Radić napravil morju, tretjega pa je namenil narodni rdeči čepici, osobito v Šibeniku, Zagorju ter v Dubrovniku, kjer je rdeča čepica bila devet stoletij republikanska, kakor je republikanska še danes v seljaški demokraciji pod našim umnim seljaškim kraljem.

Poklonom je Radić navezal se tri pzdruge. Prvega bratom v Ameriki; drugega našemu Beogradu, prej kakor Zagrebu, kjer je zdravila bolj potreben in sicer po zaslugi Turčinov in Cincarjev. Tretji pozdrav pa Zagrebu in Ljubljani skupno, kajti ti dve mesti morata živeti skupno v skladnosti in ljubavi.

Po tem Radićevem nagovoru se je v stolni cerkvi vršilo svečano opravilo, ki ga je škof služil v staroslovenski liturgiji. Prisostvoval je tudi Radić s predstavniki in funkcionarji. Po opravilu je bila odkrita spominska plošča kralju Tomislavu in ob tej priliki je Radić imel svoj drugi govor. Poudarjal je edinstvenost vseh Hrvatov, ki čvrsto zdaj na prsa privijajo malega toda čagega brata Slovenca, veleč mu: Ne boj se, bodi svoj in z nami bo tvoja celokupna domovina, kakor je naša. A bratu Srbinu pravimo: Junak, menili so časi junaštva, danes je druga doba, ko se ne orie več z lesenim niti železnim plugom, niti z ameriškimi traktorji, temveč z malim peresom, s katerim se ustvarja kultura in vzdržuje seljaški delovni narod, ki je bil pogazen in ki nam je vse dajal. On nam je očeval jezik, zemljo, domovino in dušo. Dajmo mu, kar je potrebno, edinstven notranji ideal. Naš veliki cilj je popolna domovina od Egejskega do Mramornega morja, velika evropska slovenska zajednica in idejna velika človečanska zajednica, ki se sedaj ustvarja v Ženevi. Svoj govor je Radić zaključil z vzklikom: Živela hrvatska Dalmacija, živelo Krešimirovo mesto in na svidenje! Po svečanosti se je vršil banket in Radić je sprejel razne deputacije, zvečer pa se je s svojo družino zopet vrnil v Zagreb.

Ta proslava, ki naj bi bila dobila širok narodni značaj, je imela čisto strankarsko obeležje. Zato se je niso udeležili niti radikali niti davidovičevci niti zemljoradniki tudi ne samostojni demokrati, manjkala pa so tudi vsa jugoslovenska kulturna in obrambna društva. Demonstrativno je «odsostvoval» tudi splitski veliki župan dr. Ivo Perović, čeprav je Radić v «Domu» opustil gonjo proti njemu.

Radićev republikanski izpad, njegov ukor Beogradu in kulturni poduk Srbom ter končno famozna rečenica, da je treba malega Slovenca čvrsto priviti na hrvatska prsa, se mnogo komentirajo in smatrajo za težke politične pogrške.

gospodarsko sodelovanje z Rusijo omogočeno.

Istočasno je naročila Rusija pri estonski in latviški industriji večje dobave, kar dokazuje spremembo kurza v Moskvi, saj je splošno znano, da prisojta sovjetska vlada svojim nakupom poleg trgovinske tudi politično važnost.

Po ruski iniciativi je se ustanovila v Rigi latviško - ruska trgovinska zbornica, ki zasleduje uspešen razvoj trgovinskih odnošajev med obema državama.

V baltičkih državah prevladuje mnenje, da je poleg približanja Rusije največjega pomena tesnejše zblizanje s Poljsko. Zaupanje baltičkih držav v Poljsko se je po locarnskih pogodbah precej utrdilo. Sodelovanje s Poljsko je že do sedaj znatno pomagalo ustaljenju pozitivne politike v vzhodni Evropi. Zblizanje rusko - poljskih odnošajev bi moglo postati ugoden moment za ureditev mirovne politike v duhu locarnskih pogodb tudi v vzhodni Evropi. Uresničenje locarnskih idej, ustvaritev mirovnega sodelovanja tudi v vzhodni Evropi je najboljšje jamstvo za ohranitev obstoječega stanja, neodvisnosti in svobode baltičkih držav.

Politične beležke

Čestitka češkoslovaškega ministrskega predsednika Pašiču. Predsednik češkoslovaške vlade gosp. Švehla je poslal gosp. Pašiču k osemdesetletnici brozavno čestitko, v kateri izraža «globoko in iskreno spoštovanje, ki ga čuti ves naš narod, spominjajoč se Vašega velikega, požrtvovalnega in blagoslovljenega življenjskega dela za svobodo in napredek Vaše države». G. Švehla povdarja, da je njegova čestitka «skromen dokaz naše zvestobe, našega prijateljstva in divljenja napram Vaši osebnosti in Vaši domovini, dragi zaveznici naše države». Gosp. Pašić se je za to čestitko zahvalil, povdarjajoč: «srečen sem, da sem doživel osvobodjenje bratskega češkoslovaškega naroda, našega zvestega zaveznika, po tolikih skupnih naporih in žrtvah. Prepričan sem, da bomo tudi v bodočnosti vedno stali ramé ob ramenu, ako ho treba braniti mir, pravico in svobodo.»

Interesanten sklep. Prejeli smo sledečo objavo: Odbor «Slovenske Matice» v Ljubljani je na svoji seji dne 21. t. m. soglasno sklenil, da izjavi sledeče: Odbor «Slovenske Matice» je od vse-



VI. SLOVANSKI VEČER
23. januarja 1926.

ga početka stal na stališču vseh ostalih korporacij, ki so podpisale spomenico v obrambo univerze v Ljubljani. «Slovenska Matica» je naknadno spomenico podpisala, odobravajoč sodelovanje svo jege odbornika dr. Glonarja pri anketi za slovensko univerzo, za kar mu izrekalo zahvalo. — Za «Slovensko Matico» v Ljubljani: Dr. Lončar, predsednik. — Priznati moramo, da nas je ta sklep nemalo začudil. «Slovenska Matica» je bila torej zastopana po gosp. dr. Glonarju pri konferencah zastopnikov političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij, a navzlic temu resolucije ni pravčasno podpisala, namreč takrat ko je šlo za to, da se s podpisu vseh naših domačih veljavnih faktorjev pred vso jugoslovensko javnostjo pokaže solidarnost slovenske javnosti proti naknam gosp. Radića. Resolucija je bila v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu objavljena brez podpisa «Slovenske Matice», kar je dalo Radićevemu dobrodošel povod, da jo oslabijo z argumentom, češ: «naistarska slovenska kulturna organizacija» ni podpisala in se torej z resolucijo ne strinja. Sedaj post festum, ko je učinek že tu, se javlja glavni odbor s šepavo naknadno izjavo, ki bo ostala seveda povsem neopazna. Morda si mislijo gotovi gg. diplomate, da so spretno ubili — dve muhi, a mi menimo, da se motijo. Interesanten je še posebej podpis gosp. Lončarja. Iz njega se da sklepati, da se kot predsednik Matice naknadno pridružuje akciji za očuvanje univerze. Kaj pa kot pristaš g. Radića in prijatelj gg. Pučila in Prepeluha, ki sta se tako ostentativno izločila iz nacionalne kulturne manifestacije?

Razčiščenje in Orjuni. Iz Novega Sada nam poročajo, da je član Glavnega odbora Orjune Jevgjevič zahteval od g. Leontića, da izjavi konsekvence in odstopi kot predsednik direktorija Orjune. Sklepu Orjuna v Vojvodini, ki obsojajo dr. Leontića in zahtevajo izredni kongres Orjune, so se pridružile že mnoge organizacije Orjune v drugih pokrajinah, med drugimi v Osijeku, Ogu linu, Dugem Selu, Korčuli, Vodicah, Slav. Brodu, Tahovu, Koprivnici, Vrginmostu, Rumi, Dubrovniku, Biogradu na moru in drugod. Kakor nam poročajo iz Maribora, je pokret proti dr. Leontiću tudi v mariborski oblasti vedno jačiji. Obe mestni Orjuni v Murski Soboti in Orjuna v Marenbergu so že storile sklene, ki obsojajo postopanje dr. Leontića in zahtevajo izredni kongres. Zagrebški oblastni odbor je odklonil predlog, naj se solidarizira z dr. Leontićem ter je zavzel pričakujoče stališče z utemeljitvijo, da smatra afero za osebno Leontićevu stvar. Zanimiva je resolucija, ki jo je sprejela Orjuna v Slav. Brodu. Ta resolucija pravi: Orjuna obsoja nastop dr. Leontića proti Sv. Pribičeviću, ki je eden največjih borec za naše narodne težnje. Ta nastop obsoja tem bolj, ker hoče pogniti tudi organizacijo Orjune v ta boj, ki očividno izvira iz nekakšnih zakulisnih načrtov. Brodska Orjuna najenergičnejše protestira proti takemu postopu dr. Leontića, ker ne more dovoliti, da bi organizacija jugoslovenskih nacionalistov postala morebiti štafeta nekih političnih težnji, ki jim je napoti veliki Jugosloven Sv. Pribičević. Končno zahteva, naj se skliče izredni kongres Orjune radi razčiščenja tega kakor tudi sličnih vprašanj.

Nov političen dnevnik. Gosp. Anton Kristan nam piše, da on ni izdajatelj novega socialističnega dnevnika, ki izide menda z novim letom. Po njegovih informacijah bo ta politični dnevnik izdajal Centralni delavski svet v Ljubljani.

Oficirski ples

v razkojni dvorani je kolosalna prikazen v vseh filmih «Ljubimkenje v garniziji».

Elitni Kino Matica

Znižane cene

do božičnih praznikov v moderni kontekstiji
Jos. Rojina - Ljubljana

Dopisi

SISKA. V sredo, dne 23. decembra ob 20. uri bo predaval v gostilni pri «Raci» prof. Pavlič o «Ljubem in trpljenju najlepše žene na svetu» (iz grške mitologije). Udeležba dovoljena le odraslim. — P. o. n. d.

KRANJ. Občni zbor mestne Orjune v Kranju se vrši danes ob 7. uri zvečer v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Sklepeč pa je ob 9. uri. Dnevni red običajen.

PTUJ. Ptujsko trgovstvo priredi v soboto, dne 6. februarja «Trgovski ples». Pzdravljamo to misel, ker bo mnogo pripomoglo do zblizanja in spoznavanja med seboj. Prepričani smo v naprej, da bo to ena najlepših prireditvev v predpustu, ker bo trgovstvo gotovo storilo vse, da obvaruje ali še poveča svoj ugled. Priprave so že v teku.

PREVALJE. Sokolsko društvo je priredilo na praznik narodnega ujedinitelja svojio I. akademijo. Ker društvo nima lastnega doma se je prireditve vršila v dvorani gostilne Ahac. Po nagovoru brata staroste o splošnem pomenu praznika narodnega ujedinitelja o njegovem pomenu za Sokolstvo in pomenu I. akademije društva so se vrstile telovadne točke, par deklamacij dece, za obljuba članstva ter koncert sodelujočega tamburaškega zbora pevskega in godbenega društva «Korotan», ki je sviral tudi že med akademijo. Prireditvi je prisostvovalo precejšnje število domačega občinstva, katerega so posebno ugajale eksaktno izvedene proste vaje in skupne moške dece ter orod na telovadba članstva, ki je izvajalo na bradji točno in precizno precej težke vaje. Zasluga za izurjenost članstva gre v prvi vrsti sedanjemu bratu načelniku. Tudi koncert tamburaškega zbora, ki se je pod spretim vodstvom v kratkem času svojega obstoja nepričakovano dobro izuril, je ugajal občinstvu.

FRANKOLOVO. Rojstni dan kralja Aleksandra se je v novi Soli praznoval pod vodstvom g. šolskega upravitelja Ignaca Pejha in njegove soproge zelo svečano. V šolski sobi je bila zbrana mladina z občinstvom. G. Pejha je otvoril slavnost z lepimi in navdušenim nagovorom ter nam opisal zgodovino našega osvoboditelja. Mladina je zapela pesem «Lepa naša domovina» in se razne druge narodne pesmi, nakar so se vršile deklamacije. Dečki in deklice so tako ljubko in prisrčno deklamirali, da se je zasolilo marsikatero oko. Vsa čast za to lepo prireditve gre gospodu Pejhu in njeg. soprog, ki tako požrtvovalno vzgajata mladino v narodnem duhu. Frankolčan smo ponosni, da imamo tako vzgladno učitelja.

ROGAŠKA SLATINA. Tukajšnja narodna in kulturna društva so proslavila rojstni dan kralja Aleksandra I. zelo slovesno. Zjutraj ob 9. uri je bila maša pri sv. Križu, ko je se je udeležilo poleg uradništva, učitelstva in šolske dece tudi lepo število civilnega prebivalstva. Zvečer ob 8. uri pa smo se zbrali pri «Soluncu» v okrašenih dvorani. Po uvodni narodni koračnici domačega orkestra je pozdravil navzoče g. ravnatelj P. Šter. Mogočno je zadonela nato državna himna. Prav ljubko in prisrčno so nam deklamirali naši «malčki» iz osnovne šole, globok učinek pa je naredil slavnostni govor g. nadučitelja Verka, ki je v krepkih besedah podal zgodovino našega jugoslovenskega naroda, njegove sreče in nesreče, kakor tudi vse kreposti in vrline dinastije Karadjordjevičev iz kole je izšel naš ljubljani vladar. Pevsko društvo «Sloga» je zapelo par ljublih pesmic in zaključilo s tem oficijelnim del večera, o katerem lahko rečemo, da je potekel v pravem narodno - patriotskem razpoloženju.

Bilo je to davno, davno!
pred dvanajstimi leti

vse drugo Vam pove vefilmi «Ljubimkenje v garniziji».

Elitni Kino Matica

UJETNIK
OD ZENDE
že čaka pred durmi
Elitnega Kino Matice

Oglejte si
Krasna reklamna fotografija vefilma
«Ljubimkenje v garniziji». Slike so
razstavljene pri kavarni «Zvezda» ter
pred
Elitnim Kino Matica.

Krasne so

razstavljene slike vefilma «Ljubimkenje v garniziji», ki ga za božične praznike prinaša Váš

Elitni Kino Matica

Naši kraji in ljudje

Vremenske nepravilike v Jugoslaviji

V Sloveniji in na Hrvaškem južno vreme in naraščanje vod, v Vojvodini in Srbiji veliki snežni zameti.

Po vsem severozapadnem delu države je nastopilo že v soboto po ostrim mrazu zadnjih dni nenadoma popolnoma južno vreme. V Sloveniji je v nedeljo in ponedeljek skoro ves dan deževalo. Vseled južnega vremena se sneg neprestano taja in so vse vode močno narasle, tako da ni izključeno, da nastanejo nove povodnji, ako bi se deževje še nadaljevalo. V nekaterih krajih se že pojavljajo hudourniki. V Ljubljani je Ljubljanka zelo narasla in je popolnoma blatna. Vseled tavanja snega je voda prodrla v številnih hišah v podstrešje, je in deloma celo v stanovanja, ter napravila strankam velike nepravilike.

Vseled močnega zamrzovanja zajezeno Dravo nad elektrarno v Fali se je Drava tako visoko dvignila, da je prestopila bregove in poplavlja državno poddravsko cesto med km 16 in 26 deloma do višine 45 cm nad cestiščem. Cesta je na tej progi pokrita sedaj z močno ledeno plastjo. Vseled česar je promet po njej oviran in silno nevaren. Za večje vozove, zlasti za avtomobile, je smatrati to cesto kot zaprto. Okrožna gradbena sekcija v Mariboru se je obrnila na ravnanje elektrarne Fale v Mariboru s prošnjo, da naj odpravi nedostanke in odpre zavornice. S tem pa bi se znižal padec pri turbinah in ne bi vodni pritisk zadostoval za pogon generatorjev in sedanjem obsegu, odnosno bi se zmanjšala množina električnega toka. Ker bi bila s tem v prvi vrsti prizadeta naša industrija, se zavornice ne morejo odpreti in bodo ostali nedostaki na imenovani cesti, kakor je pričakovati, delj časa. Elektrarna Fala bo morala, da se prepreči v prihodnjosti taki nedostaki, vzdigniti na navedeni cestni progi cestišče za najmanj 1 m, seveda na lastne stroške. Da se prepreči eventualne nezgode na tej cesti, svetujemo avtomobilistom, ki hočejo v Slovenigradec, Prevalje, Dravograd in tako dalje, naj vozijo čez Slov. Bistrico-Vitanje in Mislinje.

Toda, dočim je zavladalo v severozapadnem delu naše države že skoraj povsod južno vreme, prihajajo iz severnih in južnih pokrajin poročila o vedno hujših snežnih zametih. V Vojvodini je sneg popolnoma zamelel vasi Madarik in Cortonovce, ter vsa sela v bližini. Sneg je zapadel tamkaj do 3 m na debelo. Posamezne hiše so popolnoma zamelele in je zaznamovati tudi žrtev. V vasi Madarik se je porušila neka manjša hiša. Prebivalci so se sicer še pravočasno rešili, le neki petletni otrok je postal žrtev nesreče. Znano veleposesstvo Gladnoš, ki se na-

haja 8 km od Beške, je odrezano od mesta. Velika industrija sira in konzerv je morala ustaviti delo. Pri Somboru je pri vstopu v postajo skočil v nedeljo neki potniški vlak s tira, ker so bile tračnice zamrznjene. K sreči žrtev ni bilo, vendar pa je bil promet par ur oviran. Pri Rumi je v soboto zvečer zadela osební vlak na vaské sani, ki so obtičale v viharju na progi in niso mogle naprej. Oba konja sta poginila, dočim se je lastnik rešil.

Veliki snežni viharji so divjali zadnje dva dni posebno v ozemlju Sargan planine. Vlak, ki je odšel iz Užice v Vardiste, je obtičal na progi in ga je sneg popolnoma zamelel. Potnikov se je polastila seveda velika panika. V nedeljo je prispelo iz Užice na pomoč vojaštvo, da očisti progo in izkoplje zameleli vlak. Do kritičnega položaja je prišlo tudi na raznih progah v Južni Srbiji in v Makedoniji. Vlaki, ki vozijo na progi Mladenovac-Arandjelovac, so se morali vrniti, istotako vlaki na progi Zajčar-Paraćin-Kruševac.

TUDI V VOJVODINI IN SRBIJI NASTOPILO ŽE JUŽNO VREME.

Beograd, 21. decembra, n. Po najnovejših vesteh je tudi v Vojvodini in na jugu naše države tekom današnjega dne nastopilo južno vreme. Sneg se taja vsepovsod. S pomočjo vojaštva se je po težkih naporih posrečilo očistiti glavne proge snega, tako da so vlaki, ki so bili skoro 48 ur v snegu, zopet prosti in so danes mogli nadaljevati svojo pot. Po poročilih iz Srema je tankaj burja popolnoma ponehala. Pri vaseh Maradić in Čertanovci so že napravili za silo pomožne poti skozi sneg k glavnim cestam. Promet v Indijio pa je še vedno nemogoč in pošta na vaseh že več dni ne obratuje. Po vesteh iz Sargana so že 40 ur tankaj zasneženi vlak osvobodili in je mogel vlak z dvema lokomotivama naprej. Vendar pa prometa na tej progi še ni bilo močeno popolnoma vzpostaviti, ker so se trije iz Sargana odposlani pomožni vlaki popolnoma ohladili. Tudi na progi Kičevo-Ohrid je bil po odstranitvi snežnih mas promet zopet obnovljen, na progi Zajčar-Niš pa se vrši z velikimi zamudami.

Danes je bila temperatura v Beogradu 4 do 5 stopinj nad ničlo. Nevarnost je, da bodo reke zopet narasle.

Žrtev svojega poklica

Tragična smrt postajenačelnika Vidica v Štorah.

G. Joško Vidic, postajenačelnik v Štorah pri Celju, je postal v soboto žrtev svojega poklica. Kakor običajno, je odšel tudi v soboto, ob 6. zjutraj, kot načelnik po progi na revizijo. Oglasil se je najprej na kmetnici in nadaljeval potem pot po progi proti Teharjem. Med tem je privozil za njim to-

vorni vlak, ki je imel nekaj zamude ter ga povozil.

Kako se je pravzaprav zgodila nesreča, se ne da z gotovostjo dognati, ker ni bil v usodnem trenutku nikdo v bližini. Takrat je pihal ravno hud nasproten veter. Vidic se je najbrže vaku premalo izognil, nakar mu je veter zanesel plašč med premikajočo se dele stroja, ki ga je potem potegnil pod kolesa. Pravilnost te domneve potrjuje tudi okolnost, da je bila Vidiceva obleka popolnoma strgana s trupla.

Rajniki je zapustil vdovo in štiri nepreskrbljene otroke. Njegovo truplo so položili v nedeljo ob številnem spremstvu tovarišev in domačega občinstva k zadnjemu počitku. Blag mu spomin, preostali nam iskreno sožalje!

Milan Menart



Milan Menart, 15 letni drogerijski vajenec, je bil žrtev strašne eksplozijske nesreče dne 27. novembra v tovarni «Salus» na Aleksandrovi cesti v Ljubljani. Simpatični dečko je dobil težke opekline na obrazu, prsih in rokah in je kljub marljivji zdravniški negi dne 3. decembra podlegel nevarnim poškodbam.

Lovra Tepine zadnja pot

Ljubljana, 21. decembra.

Gosta megla je že visela nad Ljubljano, ko se je zaprl v nedeljo zvečer na Ljublanskem polju svež grob, v katerem je našel svoje zadnje počitnice višji živilozdravnik in ravnatelj podkovske šole v Ljubljani, gosp. Lovro Tepina. Z njim je legel v prerani grob mož, ki ni imel neprijeteljev, velik in nesebičen prijatelj našega kmetijskega ljudstva, jeklen in odkrit značaj, požrtvovalen idealist, Jugosloven z dušo in telesom in eden najboljših somišelnikov Samostojne demokratske stranke, ki jo je zadel z njegovo prerano smrtno težko udarec.

Veličasten žalni spreved je najlepša priča, kako priljubljen je bil in kako velik ugled je užival pokojnik med vsemi sloji. V veži državne žrebarne, obdan od častne straže, obstoječe iz podoficirjev in Orjunašev, je ležal nem in tih on, ki je bil vedno vedrega lica in je še pred par dnevi s svojim veselim humorjem zdrav in čil bival med prijatelji. Od vseh strani so prihitali njegovi stanovski tovariši, številni prijatelji in znanci, da tvorijo njegovo zadnje častno spremstvo. Selo nedvomno še ni videlo tako veličastnega spreveda.

Po izvršenih cerkvenih obredih je zapelo «Slov. pevsko društvo Moste» ob grobnih tišini turbono «Vigred», godba dravske divizije je zasvirala žalno koračnico, nakar se je razvil spreved. Otvorili so ga Sokoli iz Ljubljane in Most z vencem ter moščanski Orjunaši z vencem, katerim je sledil vod vojaštva z godbo dravske divizije. Pred krsto so korakali moščanski gasilci v uniformi z vencem, Slov. pevsko društvo Moste s krasno liro iz svežih cvetlic, nato pa nosilci vencev pokojnikovih sorcev, sorodnikov, prijateljev, gojencev ter raznih korporacij. V dežju

in megli se je pomikal počasi spreved proti mestu, da zavije potem po poti, s katere ni več povratka. Dolga, zelo dolga je bila vrsta občinstva iz vseh slojev, ki je za globoko ožaloščeno so-progo in deco korakalo za krsto pokojnega ravnatelja. Med drugim so se udeležili žalnega spreveda: oblastni odbor SDS s predsednikom, ministrom a. r. dr. Žerjavom na čelu, g. Ivo Sanciin, šef oddelka za kmetijstvo, kot zastopnik velikega župana in predsednik «Kmetijske družbe»; gerenti ljubljanske mestne občine Puc, Josip Turk in Fr. Likozar; finančni delegat dr. Savnik; belgijski konzul gosp. Dular; predsednik vselejseja gosp. I. Bonač; v zastopstvu Kazine njen direktor gosp. dr. Kramer; pokojnikovi stanovski tovariši iz Ljubljane in z de-žele, lovci, zastopniki Zveze kulturnih društev, oficirski zbor s polkovnikom gosp. Antonijevečem kot zastopnikom divizijskega komandanta ter številno občinstvo. Žalni spreved je zaključil zopet vod vojakov, ob mrtvaškem vozu pa so tvorili častno stražo na vsej tužni poti podoficirji in Orjunaši. Pri železniškem predoru so zapeli pevci svojemu tovarišu še zadnjikrat v slovo, nakar je voz z zemskimi ostanki ravnatelja Tepine krenil na pokopališče k Sv. Križu. Votlo bobnenje padajočih grad in vrata njegovega groba so se zaprla.

Mir in pokoj njegovi duši.

Mariborsko pismo

Maribor, dne 21. decembra. (100.000 Din za božičnico, 125.000 Din zavetišču, 200.000 Din v narodne svrhe.)

Včerajšnja nedelja je bila in ni bila, najmanj takšna, kot smo si je želeli. Predvsem to nepreračunljivo vreme. Privadili smo se že zimi in zdravemu, svežemu zraku, dogovorili ravno za nedeljski popoldan stoinko nadebudnih sestankov na ledu, pa se naenkrat pri-kotalijo tisti mehkužni, sanjavi oblaki in po drsališču se preceja voda. Na Kalvariji niti sledu več o snegu, samo v izložbah je še ostalo nekaj spomina iz zimskih dni. K vsej tej veliki nesreči so skušali vsaj trgovci olajšati nedeljsko promeniranje skozi ulice z odprtimi trgovinami. Ampak kljub ljubeznivi potrpežljivosti neutrudnega dežja in še po-trpežljivejšemu snegu po lepih izložbah so počivali tudi dežurni pomočniki. V škofiji so rekli, da se Bog pač ne da ukaniti za svoj sedmi dan počitka in je napravil, da Mariborčanom, čeprav so napredni in nič konservativni, v nedeljo ne gre denarnica iz žepa. Izjeme v oštarijah samo potrjujejo pravilo. Še davčni zaupniki so bili mnenja, da ni bilo kupčije, vsaj ne dosti več, kakor med tednom. Prizivne komisije bodo morale še nadure odštevat.

Tudi sicer je bil Maribor ves «delaven». Na vse strani je zboroval in protestiral, seve radi plač in davkov. Uradniki in penzionisti na Rotovškem trgu, lišni posestniki pri Gambirinu: sami davki; sadijari v vinorejski šoli pod Kalvarijo, v šolski palači dekliške šole so otvorili božični bazar Podmladka Rdečega križa, ki je nato ves popoldan delil čevlje, toplo obleko in še nekaj za zobe mariborski deci. Menda so razdali dobrot za okrog 100.000 Din. Takšno socialno delo se pa že tudi pozna. Vsi naša šolska deca ne more godrnjati nad Jugoslavijo v Mariboru. Težke tisočake ji je že darovala občina in drugi, ki ima jo. In požrtvovalnega učiteljstva seve tudi ne smemo pozabiti, če že beležimo in hvalimo. Ravno kar pa je občina za prihodnje leto vstavila še 125.000 Din poviška subvencije v proračun za dnevno šolsko zavetišče.

V Narodnem domu je imela Posojilnica izredni občni zbor, na katerem so malo spremenili pravila. Med drugim so zvišali glavne deleže od 100 na 1000 Din. Pri tej priliki je na željo predsednika Slovanske Čitalnice, dr. Reisman-a kot zastopnika prvega glavnega deleža Posojilnice, ustanoviteljice Narodnega doma, razvil načelnik ravnateljstva, znani mariborski rodoljub in narodnogospodarski delavec dr. Pipuš, se danji program in bodoče naloge Poso-

Danes prvič v Ljubljani! Najsijajnejši film, sezije, novi

JOE MAY film FARMER IZ TEXAS-A

(Aristokratske zablude)

Drama v 6 velikih dejanjih v glavnih vlogah proslavljeni filmski umetniki Mady Christians, Lillian Hall-Davis in lepi Viljem Fritsch. Režija znanega umetnika Joe May, režiserja nepozabnega velefilma «Indijski nagrobni spomenik»

Predstave ob 4., 1/6., 1/8. in 9. uri.

Kino «Ljubljanski dvor»
Telefon 730.

jiilnice. Njegova izvajanja so bila skrajno zanimiva in z zadoščanjem sprejeta od zadrušnikov. Dr. Pipuš je predvsem naslikal razvoj Posojilnice od njene ustanovitve l. 1882, naprej, njeno delo na polju gospodarske osamosvojitve omejenih Slovencev v času najhujše nemške gospodarske ofenzive, prosvetno socialno delo v pirpiranju narodnih društev in zlasti dijaštva. Po prevratu so se sicer razmere v Mariboru spremenile in je treba zlasti poudariti, da Posojilnica ne more biti več edini slovenski denarni zavod, ki bi naj nosil vse breme narodnega davka, ko je cela vrsta drugih zavodov, ki ne konkurirajo niti gospodarsko «fair», delajo pa z večjimi dobički, a se na vse močujoče načine otrsasajo požrtvovalnega sodelovanja v podpori kulturno-prosvetnega dela. Posojilnica bo sicer v tradiciji svojih ustanoviteljev nadaljevala s svojim delom in je tudi letos v narodne svrhe in za podporo revnih dijakov darovala že čez 200.000 Din, toliko, kot vsi ostali mariborski denarni zavodi skupaj. Povrh tega pa stanejo Posojilnico še investicije za Narodni dom, ki je trpel med vojno, tudi do 200.000 Din letno, kar je tudi le širši slovenski javnosti v korist. Vplivu strankarstva in sploh politike pa se Posojilnica strogo ogiblje.

Besede dr. Pipuša so našle živalno odobravanje pri navzočih, samih resnih mariborskih narodnih delavcih in jih spodbudilo zlasti vsem onim, ki sodelujejo v gospodarskih zavodih v posmenjanje, javnosti pa v zadoščanje, da imamo tudi denarne zavode, ki res nesebično delajo za blagor naroda.

Vlom v štiri šolske zavode v Ljubljani

Ljubljana, 21. decembra.

V nedeljo so svedrovi napravili neprijavljene posete na naših šolskih zavodih in inspicirali zlasti stanje blagajni. Sitarjeva družina je spravljena sicer že za zid, očividno pa se je osnovala sedaj nova manjša družica, ki poskuša z manj rafinirano izvedenimi in lažnimi vlomii, a upa kljub temu na precejšen plen.

Kar v štiri ljubljanske šole so bili v nedeljo izvršeni vloni: v humanistično gimnazijo pri Narodnem domu, v realno gimnazijo na Poljanah, v realko in v ljudsko šolo na Grabnu. Zlikovci so bili najbrže informirani, da hranijo v tem času v šolah denar za profesorske nadure. Svojege dela so se lotili zvečer, ko so z vso sigurnostjo pričakovali, da v šolskih poslopih, oziroma pisarnah ne bo nikogar. Najpreje so obiskali realko. Dočim jih je bilo nekaj zunaj in znotraj poslopja na straži, se je zavil-tel poglavar skozi dvoriščno okno na hodnik in prispel odtod skozi čakalnico v ravnateljevo sobo. Tam je odprl vse predale omar in šel nato še v sobo sluge. Imel pa je smolo in je nabral skupno samo okoli 100 Din drobiža. Blagajne se ni lotil, ker ni imel potrebnega vlomilkega orodja.

Po tem razočaranju so šli vlomilci iskat svojo srečo v osnovno šolo na Grabnu, kamor so prišli s pomočjo ponarejenih ključev. Tudi tam so odprli v ravnateljevi sobi vse omare in dobili 200 do 300 Din drobiža. Blagajne pa tudi tukaj niso mogli odpreti.

Tudi na realni gimnaziji na Poljanah niso imeli sreče. Tamošnji sluga gospod Rozman, ki je prišel malo preje z lova in deval na dvorišču iz kože divjega zajca, je zaslišal okrog 10. zvečer neko škrtanje, ki pa je kmalu utihnilo. Seveda ni vedel, da so škrtanje povzročili vlomilci, ki so se medtem že splazili do ravnateljeve pisarne. Tu so vlomili v vse omare, vendar niso našli niti pare. Poskušali so vlomiti v neko omaro, v kateri se je nahajalo čez tisoč dinarjev, vendar se jim načrt ni posrečil, ker se jim je očividno preveč mudilo. Šele na humanistični gimnaziji v Tomanovi ulici so bili lopovi poplačani za svoj trud. Tu se jim je res sreča pri-smejala in jim dala v roke ključe od blagajne, ki so jih našli v nekem predalu v mizi. S pomočjo teh so z lahkoto odprli blagajno in vzeli iz nje 11.000 dinarjev. Razen denarja pa se niso dotaknili nobenega ostalega predmeta, niti tiskovin niti štampiljk, ki bi jih tudi lahko odnesli. Ukradeni denar je baje ravno prišel za izplačilo profesorskih nadur.

Danes

II. del in konec velikanke pustolovščine

Mož iz železa

z najvrednejšim, drznim

LUCIANO ALBERTINI

Predstave vsak dan popoldne ob 3., 1/6., 1/8., 9. uri, v nedeljo tudi ob 11. uri dop.

Kino «Ideal»

Samo še danes in jutri!

Popolnoma novo! — Moderno! — Senzacionalno!

Pariške noči

Sedem velikih dejanj iz pariškega življenja

Ljubezen bogate aristokratije in elegantnega apaša

Elegantni apaš Ballard kot «model» mladi kiparici — Ljubavni sestanki elegantne Parižanke in lepega apaša v zloglasnem nočnem lokalu, zvanem «Mišolovka» — Apaš kot kavalir — Skok v Seineo iz goreče hiše — Kolosalno prikazana borba apašev z policijo in topništvo — Izvanredna, napeto-zanimiva vsebina.

Predstave danes ob 4., pol 8., 9.

„ jutri ob 3., pol 5., 6. pol 8., 9.

Elitni Kino Matica

vodilni kino v Ljubljani (Telefon 124.)

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Torek, 22.: Zaprto.
Sreda, 23.: «Veronika Deseniška». A.

Ljubljanska opera

Torek, 22.: «Eva». Gostovanje g. Zdenka Knittla. F.
Sreda, 23.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Torek, 22.: Zaprto.
Sreda, 23.: «Trnjulčica». Otroška predstava

Koncert „Grafike“ v Ljubljani

Snoči je priredil poški odsek društva «Grafika» v dvorani filharmonične družbe v Ljubljani koncert pod vodstvom svojega pevovodje A. Gröbminga s sodelovanjem muzike dravske divizijske oblasti pod vodstvom dr. Čerina. Spored je obsegal pevske točke, ki jih je izvajali moški zbor «Grafika» ter dve orkestralni točki. Pesmi (Zaic: «Čurčica majka», Vodopivec: «Da veš!» in «Na poljani», Adamič: Ljubica vstani!» ter «Ludinec» ban, Hajdrih «Cerkvica» so pokazale zbranimu številnemu občinstvu, da se približno dvajset mož broječi zbor loteva

vzlic kratkemu času svojega obstoja že tudi težjih del naše domače zborovske literature in jo obvlada že dokaj spretno. Zbor je dosti kompakten in razpolaga z dobrimi tenorji, dasi seveda glavoli še niso do dobra izpoljeni.

Po odmoru je zasvirala dravska divizijska muzika (ki je letos videi, številčno šibkejša od prejšnjih let) pod taktirko dr. Čerina Oton Nicolaljevo uverturo k «Veselim ženam windsorskim», efektivno skladbo lažjega značaja, ki smo jo pred leti slišali o priliki uprizoritve te opere na našem odru. Vzlic redki zasedbi v godalih je zvenela skladba polno živahno ter je bil efekt pri publiki prav velik.

Zadnjo točko je tvoril Griegov zbor «Land kjending» (Nova zemlja), ki ga je izvajal moški zbor s spremljevanjem orkestra. Skladba je priprosta, melodiozna ter prav efekt-na. Baritonski solo je dobro zapel g. Sekula, orkester in zbor pa je vodil g. Gröbming. Koncert je bil jako lep obisk in mnogo številna publika je vse izvajane točke sprejela s toplim aplavzom. Po koncertu, ki je trajal jedva eno uro, se je vršil v prostorih «Zvezde» komerz društva, ki je potekel prav živahno in zabavno.

Nastop g. Urvaleka v «Veseli vdovi» v Mariboru. Dne 20. t. m. je pel v «Veseli vdovi» vlogo grofa Danila g. Urvalek,

ki je dosegel v njej svoj čas velike uspehe. In še sedaj smo si lahko predstavljali, kako dober Danilo je moral biti nekoč. Podal je skrbno izdelan tip starega lahkoživca — a Danilo ni bil. V posameznih scenah izvršen (nastop v prvem dejanju, povest v drugem!) je v celoti pojmoval Danila presentimentalno ter v igri in petju zavlačeval tempo. Mladostno objestnost in šegavost pač ne nadomesti rutina. Bil je od svojih znancev in prijateljev živahno pozdravljen. Ostali pevci in igralci so bili dobri, le ansamblu premrtni in manj živahni kakor poprej (posebno v prvem dejanju). Mujo pa naj bi že enkrat opustil preburkasto ekstemporiranje. Gledališče je bilo polno. Grizetke pa so postale popularne. Komaj so se pekačale, že je publika bušala v gromovit aplavz. «Mesenost» je zvo-dnela. — Dr. I. V.

Gledališče v Zagrebu in Beogradu. Ta teden ima gledališče v Zagrebu nastopni repertoar: Tosca (z go. Ivonnyjevo, g. Cve-jcem v vlogi Scarpije; vloga Cavaradossi-ja poje g. Šimenc); Rožčevka balet «Pan Twardowski», Tita Brezovačkova klasično kajkavsko komedijo «Diogene» in češkega pisatelja F. X. Svobode komedijo «Posled-nji mož». Igro je za Hrvate lokaliziral Ar-ništ Grund ter pride na oder v režiji g. Ti-ta Strozija. — V Beogradu je na sporedu: Židovka, Rigoletto (z g. Čulićem — Dra-gonom iz Splita v tenorski partiji mantovske ga voljode), Mignon, Večer Janka Veseli-novića, Kesanje, Julij Cezar, Hoffmannove pripovedke, Osmá žena, Tartuffe in balet-ni večer dramsko-plesalne šole.

Nastop gojencev dramske šole v Za-grebu. Prof. Joza Ivakić je naštudiral z gojenci dramske šole v Zagrebu poljske pi-sateljice Gabrijele Zapolske dramo «Njih četvero». Stvar sama je plitka in brez li-terarne vrednosti, naraščajnički pa so po-kazali v svoji igri dovolj nadarjenosti. Za-grebski tisk omenja posebno g. Dimitrija Obradovića, gđcin. Marico Podhrasko, Er-vino Dragmanovo ter g. Josipa Laurenčić-a. Ko beremo o teh produkcijah dramske šole v Zagrebu, se z žalostjo spominjamo odpravljenega tovrstnega zavoda v Ljub-ljani.

Krleža v Beogradu. Najsoučnejši sodob-ni hrvatski pisatelj Miroslav Krleža se je pripeljal v Beograd, kjer študira v držav-ni knjižnici akte, iz katerih zbira gradivo za roman iz šestdesetih let prejšnjega stolet-ja. Suiet romana bo zajet iz družabnih kro-gov tedanje generacije v Srbiji in na Hr-vatskem.

Pianist Rosenthal v Zagrebu. Pred dnevi je koncertiral v Zagrebu eden naj-večjih sodobnih pianistov, Moritz Rosen-thal. Imel je na sporedu Beethovna, Schu-manna, Chopina, Debussyja, Straussa ter Davidova. Koncert je bil za glasbeni Za-greb izreden dogodek. Rosenthal, ki mu je sedaj 62 let in svira že od svojega 13. leta, je še vedno na višku svoje umetnosti. Nje-gova igra je poduhovljena, tehnička blesce-ča, udarec diferenciran, ton plemenit. Hva-levredno delo bi storili oni, ki bi povabili Rosenthala prihodnjič enkrat na koncert v Ljubljano, ki je bolj redkoma deležna pr-vovrstne muzike.

Domače vesti

OPOZORILO

Čitatelje opozarjamo, da je v četrtak, 24. t. m. zadnji dan za naročanje »Jutrovih« božičnih zbirk. Na razpolago jih je le še malo.

* **Diplomski izpit** na visoki šoli za svetovno trgovino na Dunaju sta napravila te dni naša rojaka Drago Mušek iz Ravnega polja pri Ptuj ter Vinko Robežnik z Viča pri Ljubljani.

* **Ocenjevanje državnih uradnikov.** V sni št. 72-87 zakona o državnih uradnikih in uslužbenih se bo do konca tekočega leta izvršila ocenitev vseh državnih uslužbenecov. V to svrhu so sestavljene oblastne komisije, da izvršijo ocenjevanje, ki je potrebno zaradi razvrščanja državnih uradnikov.

* **Uslužbeni južne železnice.** Prometno ministrstvo je izdalo odlok, da se uslužbeni bivše južne železnice, ki so se ob prihiti prevzema omenjene železnice v državne roke nahajali še na službovanju, vsteje ves čas službovanja za napredovanje in za pokojnino.

* **Občinske volitve v Marenbergu.** Minulo nedeljo so bile v znanem nemškem gnezdu Marenbergu v Dravski dolini občinske volitve. Za uspeh se je potegovalo pet list: dve slovenski, dve socialnodemokratski in ena nemška. Največ glasov je dobila nemška lista, namreč 105, ker so Nemci pritiskali tudi na glasove delavcev, ki so sicer socialni demokrati, tako, da sta dobili socialno demokratski listi le po osem in sedem glasov. Doslej je bila v Marenbergu socialistična struja dokaj močnejša. Gotovi razdiralni elementi so onemogočili tudi enotno slovensko fronto in sta dobili slovenski listi po 31 in 32 glasov. Tako so dobili Nemci 5 mandatorov, Slovenci pa le 4.

* **Smrtina kosa.** V Središču ob Dravi je umrl dne 18. t. m. g. Martin Vrabl, oče g. Ivana N. Vrabla, ravnatelja mariborske kaznišnice in g. Jakoba Vrabla, posestnika v Središču. Star je bil 70 let. Središka kraljeva organizacija SDS je zgubila z njim zavednega svojega člana. — V noči od sobote na nedeljo je umrl v Ljubljani po dolgotrajnem bolehanju g. Josip Pajk, dvorni svetnik v pokolu in bivši podpredsednik deželne sodišča v Ljubljani. Pokojnik je bil očločno nemškega mišljenja, ki ga je prevrat silno presenetil, sicer pa je bil poštenjak in kot sodnik dober jurist. Pogreb se bo vršil danes, dne 22. t. m. ob 15. uri iz hiše žalosni Salendrova ulica št. 4 na pokopališče k Sv. Križu. — Včeraj zvečer je umrla v Ljubljani gospa Julijana Pavlin, vzorna soproga in skrbna mati. Pogreb se bo vršil v sredo, ob 3. popoldne iz hiše žalosni, Poljanska cesta št. 10. na pokopališču k Sv. Križu. Blag jim spomin, težko prizadetim na še iskreno sožalje!

* **Na občnem zboru Starešinske zveze J. A. D. »Triglava«**, ki se je vršil minulo nedeljo v »Celjskem domu« v Celju, je bil za poslovno dobo 1926. izvoljen po večini dosedanjih odbor s predsednikom g. dvor. svet. dr. Jakobom Toplakom. Občnega zbora se je udeležilo razmeroma veliko število bivših aktivnih Triglavčanov, ki so s tem razpoložili izraziti svoje zanimanje tudi za sedanje visokošolce Triglavane, ki so jim obljubili v bodoče vso svojo moralno in gmožno pomoč.

* **Slovensko planinsko društvo** naznanja svojim članom, da so ravnokar dospeli lično izdelani mali planinski znaki, katere se lahko nosi v gumbici. Istotako so dospeli lepo izdelani veliki planinski znaki. Opozorjamo zainteresirane, da je zaloga majhna in naj se požurijo za nabavo znaka, katerega bi moral imeti vsak član.

* **Zdravniški uradov** za zavarovanje delavcev. Centralna uprava urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je sklenila, da se sprejemajo odseji za zdravniške urade za zavarovanje delavcev samo kandidati v starosti do 40 let, ki go v stanu, da pogostje obiskujejo tudi bolnike po hišah.

* **Za gradnjo železniške proge** St. Janž-Sevnica. V Beogradu se je mudila v zadnjih dneh deputacija zastopnikov v posameznih občin in okrajih, ki go interesirani pri zgradbi nove železniške proge St. Janž-Sevnica, ki je bila projektirana že o priliki Bleerovega posojila. Deputacija je posetila več članov vlade, zlasti prometnega ministra Radojevića, ter zahtevala, da se z gradnjo omenjene železniške proge čim prej prične.

* **Nagla izprememba vremena.** Še prošli petek smo imeli v Ljubljani 13 stopinj Celzija pod ničlo. Že v soboto je kazal termometer 4 stopinje nad ničlo, v nedeljo pa se je temperatura še znatno zvišala, tako da se je sneg začel naglo taliti; obenem pa se je začelo tudi močno deževati. Posledice go bile zelo neuprijetne. Vsi odledenosti strehe ne opeke so strehe začele propuščati vodo, ki se je skozi strop v številnih ljubljanskih hišah začela odcepati v stanovanja najvišjega nadstropja. Stanovalci so bili tokom noči neuprijetno presenečeni ter imajo ponekod tudi znatno škodo na pohištvo. Tekom večernjega dneva so po vseh ulicah kidali sneg s propuščajočih streh in je upati, da so s tem tudi odpravljena nadaljna neljuba presenečenja.

* **Zrebanje srečj. Jug. Matice.** V nedeljo 20. t. m. ob 3. popoldne se je vršilo v Narodnem domu Zrebanje loterije Jugoslovanske Matice. Poleg komisije, kateri je predsedoval predsednik Jugoslovanske Matice, je zrebanju prisostvoval tudi g. notar Pfeifers, g. Pust, nadpredsednik finančne kontrole ter dve priči iz navzočega občinstva. Glavna dobitka, t. j. dve motorni koleti, sta zadeli št. 6836, 17.233, ostale dobitke, t. j. 25 navadnih koles znamke »Tour de France« so zadelo sledeče številke: 19.387, 6847, 9987, 15.275, 17.398, 7726, 15.163, 4129, 2700, 17.097.

9865, 5853, 455, 3127, 9892, 6244, 2186, 14.971, 16.326, 18.831, 857, 9145, 5849, 3393 in 11.849. Imetniki izrebranih srečj bivaajo v Ljubljani lahko dobitke takoj dvignejo. Zgleda naj se v pisarni Jugoslovanske Matice, Seienburgova ulica 7/II. Zunanji pa naj pošljejo srečke v priporočenem pismu in naj javijo svoj naslov, da se jim dobitke pošlje po železnici.

* **435.000 zavarovanih delavcev.** Glavni odbor centralnega urada za zavarovanje delavcev je imel v soboto svojo zadnjo letošnjo sejo. Ugotovilo se je, da je sedaj v naši državi 435.000 zavarovanih delavcev. Proračun za prihodnje leto je bil odobren ter predložen ministrstvu za socialno politiko.

* **Nesreča z avtomobilom.** V ponedeljek popoldne je pripeljal šofer kneza Windischgrätza iz Konjic k neznatno mater na celjski kolodvor, da bi z brzovlakom odpotovala v Trst. To vožnjo je šofer srečno opravil, a ko se je že skoro v temi z avtomobilom vračal v Konjico, se mu je na cesti tik pred Vojnkom na ovinku pripetila nesreča. Avtomobil se je prevrnil in z njim vred šofer, ki je odletel iz voza. Na telefonski poziv sta na lice mesta odšla proti Vojnku dva avtomobilista iz Celja na pomoč. Do večera obeh še ni bilo nazaj. Podrobnosti o nesreči še niso znane.

* **Strahna smrt mladega seljaka.** V gozdu pri Morovici v Slavoniji se je te dni odigala grozna drama, pri kateri je izgubil življenje mladi seljak Nikola Ugrešić. S svojo bratom Ivanom se je v čolnu odpeljal v gozd po drva. Zaradi poplave je bil gozd pol vodo. Po nesreči se je čoln prevrnil in oba sta padla v vodo, vendar se je Ivan rešil in hitel v selo po pomoč za brata. Tačas pa se je že okoli Nikole napravila ledena plast. Ko je prišla pomoč, je bil Ugrešić že mrtev.

* **Kaj vse ljubezen stri.** Veroučitelj na gimnaziji v Iloku je nedavno odložil vse zroke svojega duhovnega poklica. Splošno se je domnevalo, da je ta korak mladega profesorja posledica spora z njegovim škofo. Vendar pa temu ni tako. Kateret se je namreč zaljubil v svojo bivšo učenko, hčerko bogatega posestnika. Poroka bo že v prihodnjem predpustu.

* **Požar v Lormanju pri Sv. Lenartu.** V nedeljo popoldne je izbruhnil požar v obse nem gospodarskem poslopju posestnika Al. Jančiča, brata državnega pravdnika mariborskega g. dr. Jančiča. Na pomoč so prihili gasilci od Sv. Lenarta v Slovenskih gorah ter požar toliko omejili, da je bila obvarovana Jančičeva stanovanjska hiša in sosednja poslopja pred ognjem.

* **Redka ugodna prilika** se nudi vsakomur pri nakupu čevljev, kar tovarna Peter Kozina Ko. Tržič, razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zastankov pod lastno ceno, dokler traja zaloga. Blago je garantirano najboljši kakovosti, prodaja se pa samo v lastni podružnici v Ljubljani, na Bregu št. 20.

* **Zaspanec razkordanec** se priporoča za božič. Največje presenečenje za vaše malčke! Proti pošiljavi Din 24 poštnine prosto razpošilja založba »Naša Gruda«. Go sposvetska cesta 6, Ljubljana. 2375

* **Norveške ribje olje** (Dorsch) in emulzijo, garantirano pristno, medicinalno, priporoča lekarna Bahovec, Ljubljana (pri Čevlarskem mostu).

Po cestah vrbj ostra brije, Družina v sobi goriki žije. Sumi na mizi samovar V njem »Buddha čaj, nebeški dar!

Prvo potovanje največje motorne ladje sveta »ASTURIAS« 22.070 brutto ton, 32.000 ton nosilnosti iz Southamptona v Cherbourg v Južno Ameriko dne 26. februarja 1926. ROYAL MAIL LINE. Generalno zastopstvo Zagreb, Trg 1 broj 17. Podzastopstvo Ljubljana, Kolodvorska ul. 26, in v vseh večjih mestih Jugoslavije.

Zadnji opomin vsem

ki si želijo k praznikom res poceni nakupiti zimске suknje, ali damski moderni plašč, volneni telovnik za dame in gospode da to najcenejše dobe pri trdki

Fran Lukič, Pred škofijo 19

Najbolj hvaljena in čast primerna božična in novoletna darila so 12502 a

trpežna gorka obutev in oblačila.

Za mal denar nabavite vse vrste istih edine v delatni trgovini konfekcijske tovarne

FRAN DERENDA & CIE., LJUBLJANA, Gradišče 4 Tel. int. 249. Erjavčeva cesta 2.

Vsaka pametna gospodinja gleda na to, da si pripravi prekomerno delo, kar ji obvaruje zdravje in mladost.

Ekonomska izraba dela ji je pa omogočena samo ako kuha s plinom.

Zelo zahtevala takoj brezobvezna poljslna in poročune od »Mestne pilarne«. 2434 III

Za doraščajočo mladino in odrasle

je izšel za božič

Bon ton

Knjiga o lepem vedenju, govorjenju in oblačenju v javnem in zasebnem življenju. — Sestavljena po lastni izkušnji in na podlagi najnovejših Bon tonov velikih narodov. — Strani 280.

Broširana velja 65 Din. v celo platno vezana 80 Din.

Knjigo je izdala

Knjigarna Tiskovne Zadruga

v Ljubljani, nasproti Glav. pošte

Iz Ljubljane

u— **Državna borza dela v Ljubljani.** V času od 6. do 12. decembra 1925. je v Državni borzi dela razpisanih 50 službenih mest, 110 oseb je iskalo dela, v 37 slučajih je borza posredovala z uspehom, 10 oseb pa je odpotovalo. Od 1. januarja do 12. decembra 1925. je bilo skupaj razpisanih 5467 prostih mest, 7999 oseb je iskalo dela, v 3341 slučajih je borza dela posredovala z uspehom, 2076 oseb pa je odpotovalo.

u— **Cena mleku v Ljubljani.** Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico nam piše: Pri pogajanjih s tržnim nadzorstvom v Ljubljani dne 15. decembra smo se zednili za ceno mleku in sicer: Mleko, postavljeno na trg 3 Din za liter, mleko, postavljeno v mlekarne 3.25 za liter do nadaljnjega, kar naj vzamemo na znanje vsi producenti in konzumenti ter se teh cen držijo.

u— **Redni sestanek društva »Treznosti«** v Ljubljani danes in prihodnji terek odpade. Dne 31. t. m. se bo vršilo praznovanje Silvestrova večera, ustanovni občni zbor pa bo 10. januarja v higlajski točilnici na velesojnu.

u— **Streha se udrla.** V soboto okrog 18. ure se je na hiši Antona Krošlja v Illovi št. 44 vsled teže vodenega snega nenadoma udrla streha, ki je stala na že preperlem tramovju. Krošelj ima 20.000 Din škode.

u— **S sanmi v sanl.** Hlapec Jakob Valentič iz Štike na Jernejevi cesti št. 3 je podil v nedeljo z dvoprežnatimi sanmi po Celovški cesti. Pred hišo št. 8 je vozil tako neprevidno, da je zadrl ob emovprežne sanmi Antontje Merharjeve iz Dvora pri St. Vidu, ki se je takrat nahajala po opravih v hiši. Sani Valentiča so lahke sanke skoro podrla na tla in zlomile ojnice, česar se je ustrašil tudi konj Merharjeve, da je zdivjal. Posledica je bila, da se je ziflo okrog 40 litrov mleka, ki ga je imela Merharjeva na saneh. Škodo bo moral seveda poravnati neprevidni voznik.

u— **Narodna čitalnica v Šiški.** 47. redni občni zbor se vrši v soboto, dne 26. t. m., to je na Stefanovo, v čitalnici ob 14. uri. Člani se vabijo, da se ga udeleže polnoštevilo.

u— **Kolo jugoslovenskih sester** v Ljubljani priredi danes, dne 22. decembra dopoldne božično obdaritev v svoji društveni pisarni. 2397

u— **Ljubljanski Sokol** priredi, kakor vsako leto, tako tudi letos svoj Silvestrov večer v društveni telovadnici z bogatim sporedom, katerega objavimo v teku prihodnjih dni.

u— **Društvo za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma na Viču** priredi v četrtak, dne 31. decembra v Sokolskem domu na Viču Silvestrov večer. Na sporedu so: burka, kuplet, alegorija, srečlov, žaljiva pošta in ples. Sodeluje operetni komik gosp. Povhe iz Ljubljane.

u— **Simon Gregorčičeva knjižnica** naznanja občinstvu, da bo danes, v sredo in četrtak pred prazniki izposojevala vsakovrstne lepe knjige, vsakokrat ob 5. do 7. ure zvečer. Naše cenj. čitatelje opozarjamo, da si pravočasno preskrbe lepo čtivo za božične praznike. Želimo vsem skupaj prav vselej božične praznike in srečno novo leto. Zdravo! Udani knjižničar.

u— **Pravilje za deco.** Danes ob 5. popoldne pripoveduje ga. Vanda Gorčeva lepe pravilje za našo mladino in deco. Prednašanje pravilje se vrši v mali dvorani Narodnega doma, v prostorih maribornega gledališča. Opozorjamo starše in šolsko mladino na zanimivo uvedbo javnega pripovedovanja pravilje.

u— **Dijaške gospodinjne** so tudi letos sklenile, da ne dopuščajo nikakih odtogljajev od dijaških plačil za hrano in stanovanje, če gredo dijači preko praznikov domov. Rastoka draginja in visoko zvišane stanarine jih silijo v to. 2396

u— **Galoše, snežne čevlje in copate** — koristno božično darilo, kupite najugodnejše pri »VOIKA«, nasproti Mestnega doma. 2402

u— **Najnovše bluze, otroške in damske obleke,** priporoča Kristof-Bučar, Start trg št. 9.

u— **Tvrška Ložar & Blizjak, Ljubljana,** Sv. Petra cesta 20, priporoča za božično darilo vsake vrste obleke, suknje, klobuke in drugo modno blago. 2404

u— **Poljske prilave.** Od udeležbe na ponedeljek so bili poljski prijavitelji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 poškodba tuje lastnine, 1 telesna poškodba, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 2 prestopka cestnega poljskega reda. 1 prireditev z godbo brez dovoljenja in 4 prestopki obrtnega reda. Aretacije so bile izvršene 3 in sicer: 1 radi poškodbe tuje lastnine, 1 radi nevarne grožnje in 1 radi prekrščenja meje brez potnega lista.

u— **Aretacija vlomilca.** V nedeljo zvečer je bil aretiran v neki gostilni v Kolodvorski ulici že dolgo zasledovani nevarni vlomilec Feliks Bervar, ki ima na vesti več malih in večjih vlomov.

Iz Maribora

u— **Tajna seja mariborske občinske sveta.** Glede na notico v »Jutru« z dne 17. decembra o tajni seji mestnega občinskega sveta mariborskega dne 15. t. m. nam sporoča mestni magistrat, da se o nadzorovanju občinskih zgradb po mestnem gradbenem uradu ni razpravljalo. Mestni magistrat mariborski je v prijetnem položaju, da lahko izjavi, da so vse nove mestne zgradbe v vsakiem oziru v najboljšem stanju.

u— **Društvo prijateljev angleškega jezika** v Mariboru je priredilo v soboto, dne 19. decembra svoj prvi dobro uspeši članski sestanek. Mr. Parmenteo je očrtal v kratkem, zanimivem predavanju zgodovino, razvoj in življenje veleemste Londona. Poleg deklaracij je izpolnil trio (harfa, vijolina, čelo) naše »Drave« z zanimivim sporedom prijetni večer.

u— **Tržni dan pred božičnimi prazniki** bo v sredo, dne 23. decembra, ker v soboto radi niso mogli odprti.

a— **Iz razčiščevanja Orjune.** Sinočnji »Tabor« poroča, da sta obsodili postopanje dr. Leontića in zahtevala izreden kongres Orjune tudi mestni organizaciji Orjune v Murski Soboti in Marenbergu.

a— **Hišnim posestnikom** je v nedeljo v Gambirnovi dvorani ob lepi udeležbi poročal o težavah posestnikov predsednik društva, stavebnik g. Julius Glaser. Zahteval je tudi ukinjenje zaščite stanovanjskih najemnikov, češ da je ravno stanovanjski zakon ovira v reševanju stanovanjske bede in v gradbenem gibanju. Govorili so še razni drugi posestniki in končno soglasno sprejeli predloženo resolucijo.

a— **Nomestnik po notarju dr. Barletu** je postal notar J. Kogej, svojočasni notarski namestnik po dr. Radeyu v Mariboru, pomenje notar v Postojni in zadnji čas sotrudnik pokojnega notarja dr. Barleta. Uraduje sedaj poleg sodnije v Sodni ulici 14, I, kjer je bila pisarna dr. Haasa.

a— **Na zborovanju državnih uslužbenecv** je poročal g. Karis, ki je tudi vodil zborovanje. V predloženih resolucijah so zahtevali zborovalec predvsem izplačilo dolžne razlike, ureditev prejemkov vseh staroubojencev na podlagi z novim zakonom določenih skupnih plač aktivnih uslužbenecv, povzvišanje stanarine, uvrstitev Maribora in bližnje okolice v prvi draginski razred, ukinjenje komornega davka za državne uslužbence in osiguranje potrebnih kreditov za zidanje uradniških stanovanj in čimprejšnjo revizijo uradniškega zakona. Ministrskemu predsedniku in predsedniku Narodne skupščine sta bili poslani pozdravni brzojavki s prošnjo, da se zavzmeta za zahteve uradništva.

Božična in novoletna darila:

pisemski papir, fine pisalne mape, tintnike, spomin. knjige, albume za razglednice in slike, okraske za božična drevesca, jaslice in razglednice po najnižjih cenah v veliki in okusni izbiri nudi

M. Tičar, Ljubljana, Seienburgova ul. 1 in Sv. Petra cesta 26

Božična in novoletna darila

se kupijo najceneje v razpošiljalnici češkega in angleškega sukna

Josip Ivančič, Ljubljana

Miklošičeva cesta 4

Vred velike zaloge od navedenih oen še 15 do 20% popusta.

Ostanki skoraj za polovico ceno. — Ne zamudite ugodne prilike!

Iz Celja

e— **Volitve v delavsko zbornico.** G. minister za socialno politiko je odredil, da se dne 26. decembra konstituira za Celje krajevni odbor za volitve v delavsko zbornico. V ta odbor sta delegirana g. sreški poglavar vladni svetnik dr. Žužek kot predsednik in g. policijski svetnik dr. Senekovič kot podpredsednik.

e— **Pogreb svečenika Perića.** V nedeljo popoldne se je vršil v Celju na mestnem pokopališču pogreb pokojnega pravoslavnega svečenika g. Rajca Perića. Pogreba se je udeležilo precej civilnega občinstva, da izkaže rajniku zadnjo čast. Rajni svečenik je trpel v svoji bolezni z velikim mirom in ravnodušjem. Ko je čutil, da gre h koncu, je ukrenil vse potrebno za pogreb in je dajal sam navodila.

e— **Iz vojaške službe.** Mestni komandant g. podpolkovnik Avram Berah je bil pri zadnjem napredovanju povzvišen za polkovnika.

e— **Redni sestanek članov SDS** se vrši vsako sredo v klubovi sobi Celjskega doma. Začetek razgovorov ob osmih zvečer.

e— **Obrtna zadruga mesarjev v Celju** naznanja, da bodo za božične praznike dne 25. in 26. decembra vse mesnice in stojnice v mestu in okoliški občini zaprte ves dan. V nedeljo dne 27. t. m. dopoldne bodo pa vsi mesarski obrti odprti.

e— **Nov način razsvetljave** imajo sedaj v Zavodni. Tam goré sedaj podnevi vse luči, dočim ni nobene, da bi razsvetljevala zapoznelim stanovalcem temno noč. Nezapeljivost povzroča stroške, ki nikomur ne koristijo.

e— **Tu je pomoč potrebna.** Preden so bili popravili železniški most nad podlazom pri Rebeuschegu je bila streha na spodnji strani tako obita z valovito pločevino, da so ljudje mogli mirno in varno skozi. Sedaj ob deževnem vremenu pa se kaže velik nedostatek. Onega oboja ni več in umazan dež lije med tračnicami in ogrožjem mosta na ljudi, ki begajo po cesti, da bi se čimprej rešili nezaželenega blagoslova.

Ceneje od tovarniških cen

Športne čepice (češka volna) najboljšo blago v vseh modernih fazonah

se dobijo zaradi izredno ugodnega nakupa več tisoč komadov pri trdki

Anton Presker, Sv. Petra cesta 14

2434 III

Iz Trboveli

t— **Konzorcij Narodnega doma v Hrastniku** izreka iskreno zahvalo vsem, ki so bodisi s prispevki bodisi na drug način pripomogli do vsestranskega uspeha njegove tombole, predvsem pa g. Remiču iz Trbovelj, ki je kljub pomanjkljivim pripravam večje vodil žrebanje. Vse trgovce v Hrastniku pa prosimo, da pri naročilih po možnosti upoštevajo trdke — v prihodnjih dneh pošljemo zadetni seznam — ki so nam z blagohotnimi prispevki omogočile prireditev.

t— **Jugoslovanska Matica, podružnica v Trbovljah,** naznanja občinstvu, da priredi dne 3. januarja ob 7. zvečer, v dvorani g. Forte na Vodah veseličo ter prosi vsa narodna društva v Trbovljah, da to upoštevajo in na ta dan ne prireajo veselice ali gledaliških predstav.

t— **Prodajalne mleka.** V Trbovljah se vedno bolj množijo prodajalne mleka. Sedaj je že deset prodajalcev, med temi en čevljari in več trgovcev.

t— **Najdena utopljena.** V bližini separacije so našli v nedeljo 22. t. m. ženo nekega trboveljskega rudarja, ki je pred več dnevi skočila v Savo. Bila je bolna in bi se morala dati operirati.

t— **Poslovanje zagrebškega urada.** Med starimi rudarskimi upokojenci vlada silna nezadovoljnost z obstoječimi njihovimi razmerami, zlasti pa radi počasnega poslovanja središnjega urada za osiguranje radnika v Zagrebu. Tako n. pr. je pravkar došla vloga, naslovljena na središnji urad 2. septembra lanskega leta, katero pa so komaj sedaj rešili in to s sporočilom bratovski skladnici v Trbovljah, da se vloga ujej odstopa kot tja spadajoča. Prizadeži prosilec je oženjen, ima enega otroka, in za svoje 30letno delovanje v jami štiri dinarje mesečne pokojnine! V prošnji na središnji urad je prosil za ublažitev svojega bednega stanja s tem, da bi mu nakazali pripadajočo doklado k pokojnini.

Iz Primorja

* **Smrtina kosa.** V Trstu je umrl posestnik Fran Kalin iz Skrlja na Vipavskem. Pokojnik je bil v svoji mladosti trgovski pomočnik. Služil je v sloveči Kasteljevi trgovini na trgu Goldoni v Trstu. Potem je šel po svetu in je bil 25 let na Francoskem in v Belgiji. Prihranil si je lepe denarje in ob začetku vojne so se vrnil v Trst. Kalin ni bil oženjen ter zapuščal svaknjko Marijo Kalin vdovo Boros. Pokopali so ga v nedeljo jutraj. — V Medani je preminula 83 letna veleposvetnica ga. Marija Toroš, roj. Kurtin. — N. v m. p.

* **Poroka.** V Trstu se je omožila gdnca Angela Skarabotova z g. Antonom Lokarjem. Bilo srečno!

* **Nov slovenski zdravnik v Trstu.** Absolut posebnega zobozdravniškega tečaja na dunajski kliniki dr. D. Sardoč je otvoril v Trstu, ul. Imbriani 16/1 ambulatorij za zobozdravniška dela. Dr. Sardoč je rodom Gorican.

* **»Učiteljski list«** zaplenjen. Tržaški prefekt je zaplenil zadnjo (24.) številko tržaškega slovenskega polumesečnika »Učiteljski list«, ker je baje vseboval žaljive besede na naslov italijanskega naroda.

* **Nepopoljšljivi tatovi.** Na železniški progi med Gorico in Prvačino so se že ponovno pripetile tatvine. Najpogostje zmanjkovale tračnice, potem so začeli krasti žico in sedaj so odnesli kos železne ograje z mostu čez reko Vipavo. Manjka še, da začnejo krasti vagonce.

* **Fašistovski sindikat v Volčji dragi pri Gorici.** V Volčji dragi pri Gorici se je pred kratkim

Gospodarstvo

Za revizijo taksnega zakona

Ljubljana, 21. decembra.

V nedeljo dopoldne se je vršil v Narodnem domu protestni shod za revizijo taksnega zakona. Shod so sklicale na inicijativno notarske zbornice naše stanovske in gospodarske korporacije. Udeležili so se ga kot zastopnik občinski zbornice dr. Danilo Majaron, zastopnik mariborskega velikega župana dr. Pfeifer, zastopnik finančnega delegata dr. Stegenski, mnogostevilni notarji s predsednikom notarske zbornice Aleksandrom Hudovernikom, kot zastopniki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo svetnika Viktor Rohman, Fr. Stare ter davčni konzulent Fr. Zagar, predsednik ljubljanskega gremija trgovcev Fr. Stupica, predsednik Zveze jugoslovanskih hranilnic, Fr. Premar, za Zvezo industrijo in inženjersko zbornico inž. Milan Šuklje, za Pokrajinsko zvezo hišnih posestnikov Ivan Frelj ter mnogi drugi zastopniki naših gospodarskih organizacij. Poleg njih pa veliko število drugega občinstva, saj ni sloja, ki bi ne bil prizadet po nesmišelnih določbah taksnega zakona.

Zborovanje je otvoril g. notar Hudovernik, ki mu je tudi predsedoval. Podpravi je navzoče delegate in druge zastopnike, kakor je finančni tajnik dr. Stegenski pozdravil zborovalce v imenu finančnega delegata dr. Šavnik, ki želi zborovanju najboljšega uspeha, ker je prepričan, da bi nacionalna reforma taksnega zakona blagodejno vplivala na naše najbolj pereče vprašanje, reformo direktnih davkov. Finančni delegat zagotavlja, da bo v mejah stvarne in finančne dopustnosti z vsemi močmi podpiral začetno akcijo za revizijo taksnega zakona.

Nato je predsednik shoda notar Hudovernik izprijel in temeljito poročal o nedostatkah novega taksnega zakona, ki povzroča vsemu gospodarskemu življenju ogromno škodo, ker za naše razmere ni prikladen; pristojbine so mnogo previsoke. (Pri kupnih pogodbah znaša na pr. pristojbina 6 odst., kar je gotovo preveč in neprimerno za manjše kupčije). Odpadle so tudi vse olajšave pri nakupu manjših kmetijskih posestev, s čimer je zlasti prizadeto kmetstvo prebivalstvo.

Da se ne pospešuje stanovanjska beda, bi morala država znižati tudi prenosne pristojbine pri stanovanjskih poslopih. Ravno tako bi tudi pri izročanju kmetijskega posestva sinu ne smele biti pristojbine večje kot pri dedščinah, ki pa bi morale biti do pol milijona dinarjev pri prenosu na bližnje sorodnike sploh proste pristojbin.

Krivični so tudi pristojbinski predpisi pri tarifnih pogodbah. Velika anomalija je, da se vsaka pristojbina, ki se jo plača ob sklepanju pogodb, povrne le, ako se pogodba razveljavi v 90 dneh. Programna je dalje tak sa 500 Din za proglasev polnoletnosti. Taksa za izbris iz zemljiške knjige znaša 50 Din, ako pa se odločba ne izda, 20 Din. To pa je nesmisel, ker zemljiškoknjižni zakon določa, da mora sodnik vedno izdati sklep. Ker pa je v zemljiških knjigah vključenih že mnogo terjatev po 1, 2 ali 5 Din, mora kmet pri izbrisu plačati 50 do 100krat večjo takso, kakor pa znaša terjatev. Pri takih razmerah se bodo terjatve in pravice kopičile, zemljiška knjiga bo prišla v uvered. kredit pa bodo znatno trpeli. Pravilno bi bilo, da so vpisi in izbrisi pod 200 Din kolka in takse prosti.

Posebno neumestna je tudi določba, da proti taksnim odredbam davčnega urada ni pritožbe. V interesu javnosti je, da se takoj omili najbolj krivične določbe taksnega zakona, za druge pa se naj sklicne anketa strokovnjakov ter zastopnikov države in gospodarskih korporacij, ki naj bi izdelali nov taksni zakon. Govornik je pozval vse politične stranke in poslance, naj se zavamejo za nujno izpremembo taksnega zakona, pod katerim ravno Slovenija največ trpi.

Strokovnjaki izvajanja notarija Hudovernika so žela splošno odobravanje. Za tem je dobil besedo zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter Osnredne zveze gostilničarjev zadrug za Slovenijo Z. Zagar, ki je med drugim naglašal, da je imel zakon o taksah namen izenačiti, hkratu pa tudi povzročiti donos državnih taks. Izenačenje je pri nas skoro vedno identično s povzračitvijo. A nikdar se še niso iz naslova izenačenja državne dajatve tako izdatno povzračile kakor z zakonom o taksah. Finančna uprava je v stremeljenju da povzroči donos državnih taks, sprejela v zakon takse, ki sploh ne spajo v taksni zakon, ker so pravi neposredni davki. Druge takse se pobirajo v izredno visoko izmero ali pa se odmerjajo od prometne vrednosti nepremičnin, kar daje marsikateremu gorečnejši povod, da zvišuje takso postavlja tudi v primerih, v katerih to ni umestno in tudi ne opravičljivo. Pa tudi sicer dajejo takse mnogo povoda za pritožbe, n. pr. takse na trgovsko korespondenco, točilne takse, takse na reklame, takse na dobavne pogodbe itd.

Poleg visokih tak ali drugače zakon tudi visoke kazni, ki so tembolj občutne, ker se ne ravna po težji prestopka. Posebno so občutne kazni pri perijodičnih taksah, pri katerih znašajo tudi za en dan zamudnega plačila večkratni mnogokratnik redne takse.

V nadaljnjih izjavah je poročevalce navedel par vzgledov, kako se že itak krivični zakon v škodo taksnih obvezancev krivo tolači in omenjal v tem oziru zlasti dopolnilno prenosno takso. Svoj govor je zaključil s prošnjo, naj se zbor izreče za čimprejšnjo reformo taksnega zakona, ki naj se izvede v sporazumu s prizadetimi gospodarskimi in stanovskimi korporacijami.

Nato je govoril v imenu društva hišnih posestnikov g. Frelj, ki je navedel nekaj najbolj krivičnih določb taksnega zakona in protestiral, ker se pred njegovim uveljavljanjem

nem ni vršila anketa strokovnjakov ter zastopnikov gospodarskih korporacij. Pozval je vse gospodarske činitele k skupnemu delu za odpravo neznosnih davčnih in taksnih bremen.

Po kratki debati, ki sta se je udeležila notarja Grašič in dr. Drucker, je bila na predlog predsednika Aleks. Hudovernika soglasno sprejeta nastopna

resolucija:

Zakon o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923 U. l. št. 368 ex 1923, je v svoji sedanjí obliki nevdržljiv, ni jase, pregleden, sistematično sestavljen in dosleden, ter našim razmeram ni prikladen, zato predlagamo:

1. da se pri kupnih pogodbah za nepremičnine (tar. post. 12) določena taksa po 6%, ki je za manjše kupnine gotovo previsoka, spremeni v progresivno takso do najvišjega zneska 4%. Z ozirom na to, da je kmet steber države, naj se pripozna znova lastnikom kmetijskih posestev vse one udobnosti, ki jim jih je pripoznal zakon z dne 18. junija 1901, št. 74 d. z., ter se naj ta zakon zopet vzpostavi. Z ozirom na to, naj bi se določilo, da so taka zemljišča do vrednosti 5000 Din prenosne vrednosti popolnoma prosta, ob vrednosti od 5000 Din do 10.000 Din, naj bi se predpisala kvečjemu prenosna pristojbina po 1 in 1/2 %. Če se ta prenos vrši na druge osebe, katere niso v tem določenem sorodstvu in uporablajo zemljišče na preje navedeni način, naj se prenosna pristojbina do zneska 5000 dinarjev na polovico, ob vrednosti nad 5000 dinarjev do 1000 Din pa na 1/4 pristojbinskih nastavkov zniža.

Da se zgradba novih in prezidava starih stanovanjskih poslopij po možnosti pospeši in s tem omili stanovanjska beda, se naj mutatis mutandis zopet vzpostavi § 3. istega zakona, katerega je taksni zakon ukinil pristojbine za prenos takih poslopij pa primerno zniža.

2. Takse glede izročilnih pogodb po 6% so nevdržljive in absolutno previsoke. Ker pogodbe take vrste anticipirajo postavstemu dednemu nasledstvu, naj se določi, da so take pogodbe, sklenjene med starši in otroci, ali med osebami, ki hočejo stopiti z njimi v zakon, slične v članu 6. prip. 5. taksnega zakona navedenim dedščinam do zneska pol milijona dinarjev vsake pristojbine prosta.

Na vsak način pa jim mora nadalje pri odmeri pristojbin priznati vse udobnosti po § 1. in 2. z. z. dne 18. junija 1901, št. 74. d. z., ter ta zakon, ki je bil ukinjen, zopet vzpostaviti.

3. Ker stopijo darilne pogodbe za primer smrti šele po smrti darovalčevi in če ga obdarjenec preživi, v veljavno moč, naj se pristojbine ali takse od takih pogodb predpiše šele tedaj, ko stopijo v pravno moč, do tedaj naj se drže v evidenci, kakor se je to preje vršilo, da ne bodo stranke občutno oškodovane. Zajedno naj se opozorijo pristojbinomerna oblastva, da je od takih pogodb ne glede na to, ali je daritev čista ali ne, odmeriti takso po § 1. zakona z dne 15. septembra 1915, št. 278 d. z.

4. Pri odstopnih pismih pristojbina po 2% ni utemeljena, zato naj se v bodoče od takih listin zahteva samo 1/2 pristojbina, kakor pri zadolžnicah, ker se pri odstopnih pismih spremeni samo oseba upnika.

5. Taksa za predloge, da se nedoletna oseba proglasi za polnoletno, določena po tar. post. 135 t. z. naj se popolnoma ukine, ker je previsoka in v tem iznosu ni utemeljena, ali naj se vsaj izdatno omili.

6. Določilo tar. post. 138, da se plača, če se izdajo v zemljiškoknjižnih zadevah več nego tri sklepi, od vsakega sklepa taksa po 5 Din, naj se kot nasprotujoče zemljiškoknjižnemu zakonu popolnoma ukine, ker sodnik izda na zemljiškoknjižni predlog samo en sklep, vsaka stranka pa dobi en izvod tega sklepa, izvod sklepa pa ni identičen s sklepom samim.

Taksa za zbrise po 50 Din za vsak zbris je absolutno previsoka, ker znaša šestokrat več nego vrednost izbrisane terjatve ali pravice, in je za stranke jako občutna. Zato naj se uvede progresivna taksa za zbrise, če se že ne popolnoma ukine.

Vzpostavi naj se pa takoj glede zbrisa malih terjatev ali pravic do vrednosti 2000 dinarjev, in pa za listine, nanašajoče se na tak zbris, če so se to vključile vršile pred letom 1920, zakon z dne 31. marca 1875, številka 52 d. z., kateri je bil ukinjen.

Taksa, katere se zahteva, da se odpiše parcela od neobremenjenega posestva k obremenjenemu naj se popolnoma ukine, se ne da opravičiti, ker to ni po zakonu smatrati za razširjenje zastavne pravice ali obremenitve sploh. Ravnotako je neumestno določilo, da se v primerljajih, ko se odpiše parcela od obremenjenega posestva brez prenosa bremen, mora plačati taksa po 50 Din po § 139. tar. post., to se pravi od vsakega upnika, katerega breme se ne prenese v novi vložek, ker ta transakcija ni slična z zbrisi terjatve ali bremena.

7. Rok za plačilo takse, določen pri kupnih pogodbah na 15 dni, naj se primeru podaljša. Tudi se naj dovoli vpis v zemljiško knjigo pred plačilom takse. Državi se namreč v tem primeru ni bati nobene izgube na taksi, ker imajo take terjatve države prednost pred drugimi terjatvami, stranke pa trpijo večkrat občutno in nepovračljivo škodo, če se vpis v zemljiško knjigo ni pravočasno izvršil. Tudi naj se dovoli manj imovitim strankam, da plačajo prenosno takso v obrokih. Pripomba 7. k tarifni post. 12 in odnosno zadnji odstavek k članu 20, kateri določuje, da se plačuje taksa za vse sklenjene pogodbe, ne glede na to, ali se izvrše ali ne, ter se ne vrne, če se pogodba ne izvrši, naj se kot javnim in zasebnim interesom nasprotujoč, ukine, ker težko oškoduje dotičnika, pa naj se določi, da se pri pogodbah, ki so sklenjene pod kakim pogojem, uže uplačana taksa povrne, če stranke

ka dokaže tekom 90 dni, ko je ta slučaj nastopil, da se pogoj, pod katerim je bila pogodba sklenjena, ni spolnil in pogodba ni stopila v veljavno moč.

8. Takse in pristojbine naj predpiše pristojbinomerno oblastvo strankam s plačilnim nalogom, da bodo stranke vedele, od česar in v katerem iznosu se je od posameznih nastavkov odmerila taksa. Ne ugovarjamo, da odmerjajo v enostavnih in nekomplikiranih slučajih takse ali pristojbine davčni uradi sami, vzpostavit naj se pa zopet nekdanji pristojbinomerni uradi, kar bo v eminentno korist občinstva. Nekatere pogodbe so tako komplicirane, da more samo jurist finančne stroke, kateri pozna naše materialno pravo in star pristojbinski zakonik, ter more na podlagi svoje juridične izobrazbe določiti pravni značaj pogodb.

Leti pristojbinomerni uradi dajejo po svojem stroju in po svojih pristojbinskih zadevah preskušeni uradniki, ki imajo juridično izobrazbo, garancijo za pravilno in neoporečno odmero taks. Poveri se jim naj tudi nadzorstvo in cenzura glede vseh odmer, katerih morebiti sami ne opravijo.

9. Ker je taksni zakon edin v naši državi, ki odreja stranki vsako možnost do pritožbe, naj se uvedejo takoj inštanice za pritožbo pritožb v taksnih in pristojbinskih zadevah, kakor so bile uvedene pred polomom v nekdanji Avstriji in nekaj časa po polom stare države tudi v naši državi. Te inštanice morajo biti zasedene po finančnih uradnikih z juridično izobrazbo, ki poznajo temeljno naše pravo, ki pride pri presoji takih pritožb v poštev.

10. Ker je zakon o taksah in pristojbinah v sedanjí obliki nepopolen, nepregleden, nejasen, in netočen ter nevdržljiv ter našim razmeram neprikladen, naj finančni minister skliče takoj anketo, sestojajočo iz uradnikov bivšega pristojbinomernega urada in zastopnikov sodniškega, odvetniškega notarskega stanu in gospodarskih organizacij, ki imajo veliko prakso v pristojbinskih zadevah in poznajo naše potrebe in razmere, da izdelajo nov pristojbinski zakon. Brez teh faktorjev ni mogoče sestaviti pristojbinskega zakona, ki bi se na eni strani oziral na finančne interese države, na drugi strani pa pravično, nepristransko vpošteval naše potrebe in razmere. Takoj pa se naj ukinejo ali vsaj omilijo nekatera posebno glede izročilnih pogodb, vključil in zbriso itd., kakor so se navedla, ker so dotičnikom v škodo, ovirajo pa ves zemljiški promet in javni kredit.

Naši poslanci brez razlike strank pa se naprošajo, da se z vsim vno zavamejo za spremenitev taksnega zakona in za odstranitev tu navedenih nedostatkov, ker zahteva to dobrobit našega gospodarskega položaja.

Zatem je bila na predlog g. Žagarja sprejeta soglasno tudi od Osnredne zveze gostilničarjev zadrug predlagana

dodatna resolucija:

1. Točilne takse v Sloveniji naj se odpravijo, ker plačujejo točilci pičle potrošnje pičle itak trošarino na vino in žgane, katere so v drugih pokrajinah ne pobirajo.

V interesu izenačenja davčnih bremen naj se ali točilce pičle v Sloveniji oprosti točilne takse ali pa razširi pobiranje omenjene trošarine tudi na ostale dele naše države in s tem zadosti zahtevi čl. 116. vidovdanske ustave.

2. Točilne takse in trošarine od vinskih trgovin, posebno pa od založnih klet gostilničarjev naj se brez odlašanja odpravijo, ker ne ustrezajo zakonu in ne pravici, ker se v založnih kletah ne krmarji in ne toči.

Nato je predsednik dobro uspeli shod zaključil s pozivom k skupni akciji za izpremembo krivičnega taksnega zakona.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (21. t. m.)
Pšenica: baška, 11 vagonov 282.5. Ječmen: baški, 1 vagon 130. Otrobi: promptni, baški, 5 vagonov 130; za mar-April 135. Tendencija mlačna.

Dohodki neposrednih davkov so znašali meseca septembra t. l. v naši kraljevini 149.1 milijona Din; od tega odpade (v milijonih Din): na Hrvatsko in Slavonijo 21.6, na Bosno in Hercegovino 20.47, Vojvodino 38.9, na Slovenijo 24.68, na Dalmacijo 1.46 in Srbijo ter Črno goro 42.88. V istem času se je pobralo 12.2 milijona Din davka na poslovni promet; od tega odpade (v milijonih Din): na Hrvatsko in Slavonijo 2.7, Bosno in Hercegovino 1.2, Vojvodino 2.0, Slovenijo 4.2, Dalmacijo 0.18, in Srbijo ter Črno goro 2.0.

Vojni dolgovi naše kraljevine znašajo okrog 15 milijard dinarjev. So to dolgovi Franciji, Angliji in Ameriki. Kakor je znano pripravljala sedaj naša vlada ureditev odplačevanja teh dolgov, najprej dolgov v Ameriki.

Konferenca beograjskih industrijcev. Te dni se je vršila v Beogradu konferenca Uruženja beograjskih industrijcev. Na njej se je razpravljalo zlasti o gradbi velikega reprezentativnega doma industrije v Beogradu. Vsi člani uruženja morajo že dalje časa dati gotove prispevke za gradnjo, ki znaša že preko 1 milijona dinarjev. V zgradbi bodo med drugim pisarne vseh beograjskih industrijskih korporacij in zbornic, potem biblioteka s čitalnico, zborovalna dvorana in drugo.

Dobava španskega trstja. Ekonomsko odelene Direkcije državnih železnice in Ljubljani sprejema do 11. ure 29. t. m. pismene ponudbe za dobavo 4000 kg španskega trstja za pletenje premovalnih kofar. Pogodbi so na vpogled pri istem odelu vsak delovnik od 10. do 12. ure.

Borze

21. decembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčija zaključki.) **Vrednote:** investicijske 78—79, Volna škoda 320—330, zastavni Kranjske 20—22, komunalne Kranjske 20—22, Ljubljanska kreditna 220—220 (220), Slavonska 50—0, Kreditni zavod 175—185, Strojne 125—0, Vevče 120—0, Stavbna družba 100—110. **Blago:** les: hrastovi hlodi, od 30 cm napr., od 3 m napr., I, II, fco vag. nakl. post., 5 vagonov 460—460 (460); telegrafski drogi, smreke, jelke, bor, od 7 do 12 m dolž. na obeh koncih prižagani, predpisana dolžina, fco meja 320—0; bukovi železniški pragovi, 2.60 m × 14×24×14, fco vag. meja tranz. 39—0; bukovi železniški pragovi, 2.45 m × 12½×22×12½, fco vag. meja tranz. 34—0; borove deske, 50 mm, paralele, suhe, 4 m, od 15 do 32 cm, fco meja 0—570; smrekove deske, 20 mm, paralele, suhe, 4 m, I, II, III, monte, od 19 do 32 cm, media 23 cm, fco meja 0—550; borovi remeljni, 50/50, 50/80, fco meja 0—530; polski pridelki: turščica: umet. suš., fco ban. postaja 3 vagoni 155—155, (155), stara, fco bačka post. 1/4 vagona 165—165, (165), otrobi debeli, luskasti, fco vagon sremska postaja 1 vagon 150—150 (150); ajda, domača, fco vag. slov. postaja 1/4 vagona 250—250 (250); proso domače, fco vag. slov. post. 0—210; ovseni otrobi: nezmetli, fco vag. medj. post. 0—85, zmetli, fco vag. medj. post. 0—110; čebula, fco vag. nakl. post. 105; brinje Italijanske, fco vag. Ljubljana 0—375; pijače: slivovka, gar. 50%, fco sremska post., neotroč. 0—1600.

ZAGREB. Od bančnih vrednot je dosegla več zaključkov Eskomptna po 118—119. Prašedona se je sploščila trgova po 945, do konca sestanka pa se je dvignila na 950. Od industrijskih papirjev je oslabela Slavonija. Zaradi pomanjkanja telefonskega spoja z Beogradom tekom sestanka je bil položaj za Vojno škodo nejasen. Promptna se je začela trgovati po 323, a tekom sestanka je popustila na 320. V terminskem blagu ni bilo prometa. Po borzi se je iskala promptna po 321.5 — Tendencija na deviznem tržišču je bila slabša in so posamezne devize zabeležile padec tečajev. Tako so nazadovale devize na Italijo, London, Newyork in Prago. **Večji padec je zabeležil Pariz,** ki je v Curihu ponovno padel na 19.60 proti 19.80 v soboto. Skupni promet v devizah je znašal okrog 9.5 milijona dinarjev. Notirale so devize: Dunaj 790.6—800.6, Berlin 1337.5—1347.5, Budimpešta 0.079—0.08, Italija izplačilo 226.49—228.89, London izplačilo 272.71—274.71, Newyork ček 56.06—56.66, Pariz 212—216, Praga 166.27 in pol — 168.27 in pol, Švica 1085.5—1093.5, ček 0—1089; v valute: dolar 55.41—56.01; efekti: bančni: Eskomptna 118—119, Poljo 18—20, Kreditna Zagreb 133—135, Poljo 63.5—64, Jugo 108—109, Ljubljanska kreditna 210—40, Prašedona 945—950, Slavonska 50—51; industrijski: Dubrovačka, zaključek 410, Sečerača 430—435, Slaveks 140—148, Slavonija 42—44, Trbovlje 315—0, Vevče, zaključek 120; državni: investicijski 77.5—78, agrarne 45—45.5, Vojna škoda promptna 320.5—321.5, za december 321—322.

BEograd. Devize: Dunaj 795—795.5, Bruselj 255.5—256.25, Budimpešta 0.07915—0.0793, Bukarešta 25.75—26.25, Italija 227.5—227.65, London 273.6—273.8, Newyork 56.35—56.4, Pariz 210—212, Praga 167.2—167.3, Sofija 40—41, Švica 1089.2—1089.25.

CURIH. Beograd 9.19, Berlin 123.30, Newyork 517.625, London 25.10, Pariz 19.325, Milan 20.88, Praga 15.33, Budimpešta 0.007270, Bukarešta 2.40, Sofija 3.75, Dunaj 73.025.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Kraljevine 68, Živnostenska 278, Lloyd 1005, Split cement 459, Krka 382. Devize: Beograd 43.90 — 44.20, Dunaj 346 — 355, Praga 73.35 — 73.85, Newyork 24.70 — 24.90, Curih 477 — 480. Valute: dinarji 43.50 do 44, 20 zlatih frankov 94 — 97, zlata lira 478.33.

DUNAJ. Beograd 12.5475 — 12.5875, Berlin 168.45 — 168.95, Budimpešta 99.11 do 99.41, Bukarešta 327.25 — 329.25, London 343.075 — 344.075, Milan 28.49 — 28.61, Newyork 707.35 — 709.85, Pariz 26.30 — 26.45, Praga 209.350 — 210.150, Varšava 78.45 do 78.95, Curih 136.60 — 137.10, Sofija 499.50 do 503.50; dinarji 12.49 — 12.55.

PRAGA. Beograd 59.80, Curih 651.875, London 163.625, Milan 136.05.

BERLIN. Beograd 74.35, Newyork 41.95, Prag 12.415, Milan 16.92.

LONDON. (Opoldne.) Beograd 274, Newyork 485.09, Italija 120.18, Dunaj 34.41, Švica 25.11.

NEWYORK (zaključno 19. t. m.) Beograd 1.77 in pol, London 4.85 in ena osminka, Italija 4.03 in sedem osmink, Dunaj 14.12 in pol, Švica 19.32.

Sokol

30letni sokolski jubilej brata Momirja Korunovića

V nedeljo se je vršila v Beogradu skromna proslava 30 letnega sokolskega delovanja br. Korunovića, enega najboljših in najpožrtvovalnejših sokolskih delavcev v beograjski sokolski župi.

Svečano akademijo je otvoril podstarosta JSS br. Paunković s kratkim pozdravnim govorom, v katerem je očrtal zasluge br. Korunovića v njegovem 30 letnem plodonosnem sokolskem delovanju. Jubilantu je čestitala nato še cela vrsta govornikov, med njimi br. Miroslav Vojnović v imenu Tehničnega odbora JSS ter inž. Radojlović v imenu Uruženja rezervnih oficirjev. Jubilantu so delegati sokolskih in drugih društev izročili lepe spominske darove. Po prisrčni zahvali br. Korunovića se je vršila ljubka telovadna akademija naraščala in deca, ki sta žela iskreno priznanje številnega občinstva, akademsko pevsko društvo «Obilič» pa je dvignilo slavnostno razpoloženje s trojico četvorico lepih pesmi.

Sport

Nedeljski nogomet

V Zagrebu in Beogradu so bile vse prvenstvene tekme radi slabega vremena odponovane.

DUNAJ: Na zaledenelih igriščih sta se vršili dve prvenstveni tekmi, in sicer Admira: Simmering 6 : 3 (3 : 1) in Rapid: Hertha 4 : 3 (2 : 2). Prvenstvena tekma Wacker: WAC je bila odpovedana. Izdi prijateljskih tekem so bili sledeči: Floridsdorfer: Sportklub 3 : 2 (0 : 1), Slovan: BAC 3 : 1 (2 : 1), International: Sportfreunde 4 : 1 (2 : 0), Nicholson: Victoria 5 : 2 (4 : 2).

BERN: Amateure (Dunaj): F. C. Bern 5 : 1 (4 : 0). Amateuri so nastopili brez Konrada Kalmanna in brez Hierlaenderja.

PARIZ: Vienna (Dunaj): Stade Francaise 8 : 0.

HEILBRONN: I. F. C. Nürnberg: F. C. Heilbronn 3 : 3.

PRAGA: Slavija: Čechie VIII. 9 : 1.

LIZBONA: Sparta (Praga): Lizbona 5 : 1 (4 : 1).

BUENOS AIRES: Argentina: Brazilija 4 : 1 (1 : 1).

Motoklub «Slovenija» v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v torek, dne 29. t. m. ob 8. zvečer v salonu pri Mikliću, hotel «Južni kolodvor», v Ljubljani, Kolodvorska ulica. Dnevni red je sledeč: 1. Poročilo in pozdrav predsednika; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Poročilo revizorjev; 5. Volitve novega odbora; 6. Službenosti. Člani se naprošajo, da se običnega zbora polnoštevilno udeležijo.

K službenim objavam JNS. V «Novosti» z dne 19. t. m. je objavil Jug. nogom. savez med svojimi službenimi objavami sledeči odstavek: «Upravnom odboru stigla je pismena zahvala na časti odbornika od g. St. Vrančiča za sledječim pismom: Izjavlujem, da odlašam svojo odborniško funkcijo u p. n. naslovu i to iz sledječih razloga: Ljubljana, odnosno S. K. Ilirija v Ljubljani, smatra me kao svoj eksponenta u Savezu, te traži od mene, da protiv svog uverenja podupirem njihove stvari. Obzirom na Ljubljanske prilike neću, da radim u Savezu protiv njih — a ne mogu jih zagovarati protiv svoj vlastitog uverenja.» Na pismo g. Vrančiča, bivšega blana S. K. Ilirije in ASK. Primorja izjavlja odbor S. K. Ilirije v svojem imenu in v imenu S. K. Jadrana, ZSK. Hermes, SK. Slavija in SK. Svoboda, da g. Vrančič za svojo trditve, da se je od njega zahtevalo, da podpira njihove težnje pri Savezu, proti svojemu prepričanju, nima nikake podlage. Dejstvom odgovarja namreč, da se je g. Vrančič v nekaterih slučajih zainteresiral za zadeve ljubljanskih klubov pri JNS-u, kar je samo njegova dolžnost! — in za nasprotstva, ki vladajo med imenovanimi klubi in vodstvom sedanjega podsaveza. Na njegovo izrecno željo se mu je v informativne svrhe tudi stavilo na razpolago kopije nekaterih dopisov na LNP. in JNS. G. Vrančič je za tem tudi informiral enega merodajnih funkcionarjev Ilirije o poteku sej upravnega odbora JNS-a ter se med drugim izjavil, da je moral v mnogih ozirih korigirati poročanje in stališče drugega ljubljanskega odbornika pri savezu. Takratna njegova sodba o dotičnih zadevah je močno v protislovju s smislom zgoraj citiranega njegovega dopisa na JNS. — Odbor S. K. Ilirija.



Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da je naša preobra soproga, mamica, stara mamica, tašča in teta, gospa

Sax Rohmer:

Rdeči detektiv

Počasi je izginjala barva z Monte Irvinovega obraza.

— Pyne je torej, je tiho šepetnil. Roka, ki je držala slušalo, se je stresla. Brisley, počakajte me na oglu Bond Street in Piccadilly. Očividno dekanj.

Odložil je slušalo, šel k steni in pritisnil na gumb. Ostanek smotke je krepko stiskal v zobeh, ko je stal na majhni preprogi pred kaminom in čakaje gledal na vrata. Ta so se odprla in Hinkes je vstopil.

— Ali je pripravljen voz, Hinkes?

— Da, gospod, kot ste zapovedali. Ali ga naj Pattisou pripelje pred duri?

— Takoj!

— Dobro, gospod.

Odšel je tiho in zaprl vrata, Monte Irvin pa je še vedno stal na istem mestu in strmel na steno, kjer je visela olinata slika njegove žene v naravnih velikosti v pierrettinem kostumu, ki ga je nosila v tretjem dejanju »Dekleta z masko«.

Ura na hodniku je bila pol devetih.

2. poglavje.

Kaznivo stanovanje.

Dve uri pred tem dogodkom je prišel Quentin Gray iz slaščičarne na Old Bond Street z majhnim zavojem. Rumena tema se je ulegala na bazar Novega Babilona in marsikteri prodajalec zlatnine, dragocenih stvari in modnih predmetov je že zaprl svojo prodajalno. Lepo oblečeni mankeni, prodajalke, uslužbenke in druga dekleta so se

gnetla na tlaku, kjer so se opoldne sprehajale elegantne dame. Pred prodajalnami klobučarjev in krojačnicami, katerih železna vrata in oknice so spuščali in zaklepali, so si uslužbenke voščile lahko noč in hitele na podzemsko železnico ali k postajališčem avtobusov. Delavnik je bil končan. Družba se je oblačila za večerjo.

Gray je ravno hotel vstopiti v taksi, ki ga je čakal. Na njegovem svežem, deškem licu je bil vesel izraz pričakovanja, iz česa bi izkušeni opazovalec mogel sklepati, da se mu mudi na prijeten sestanek. Toda v tem trenutku mu je roka ostala na ključki vratice avtomobila vrat, njegov izraz se je naenkrat spremenil in začel je pozorno in sumljivo opazovati.

Velik, črn gospod je šel v spremstvu dame v sivem kužuhu in svilenem šalu na nasprotni strani ulice. Gray ju je opazil skozi okno avtomobila.

Malo je namršil obrvi in v kotu ust pri brkah se mu je pokazala ravna črta. Poiskal je v žepu drobiža in plačal voznika.

Nekaj časa je stopal po jarku poleg ploščnika, ker se je hotel umikati množici, in se ni menil za to, da so postajali njegovi svetlo osnaženi čevlji blatni. Naglo je sledil dvojici.

Prehitel ju je ravno, ko sta hodila mimo izložb prodajalne slik, iz katerih je močna rumena luč svetila v vlažno meglo. Hodila sta počasi in Gray se je ustavil pred njima.

— Halo! jima je zaklical. Odkod pa prihajata? Rita, ravno sem vam hotel telefonirati.

Zardel je in nerodno kot deček je stal pred njima, kar je bilo tem neprijetnejše, ker onadva nista mogla prikriti, da jima njegov prihod ni všeč. Gospa Monte Irvin je bila mala, ljubka dama, njeni čudovito kovinsko svetlikajoči se lasje so razodevali, da so barvani, in njen že po naravi srčkani obrazek je bil umetno še bolj olepšan.

Naglo je pogledala svojega spremljevalca, Sira Luciena Pynea, ciničen tip aristokrata, ki se je znal ob vsaki priliki obvladati, potem pa je dejala prišlec:

— Poslala sem vam pisemce, Quentin.

Stavek je izrekla naglo in v nervoznem razpoloženju.

— Toda naročil sem ložo in večerjo! je zaklical Gray s skoraj otroško nejevoljo.

— Moj dragi Gray, je dejal Sir Lucien hladno, kot mož morate razumeti, da so ženske nestalne. Gospa Irvin je sklenila, da vpraša za svet vedeževalca, predno gre danes večerjat z vami. Brez dvomno hoče vnaprej vedeti, ali bo igra, h kateri ste jo povabili, zabavna.

Njegovega ironičnega nasmeha Gray ni mogel prenašati. Sir Lucien je pogledal gospo Irvin in tako je Gray spoznal, da imajo njegove besede prikrit pomen.

Ona pa je dejala:

— Dobro veste, da imam čisto poseben vzrok za ta obisk.

— Posebni vzroki ženske so slabo opravičilo za moža, je zamrmral Sir Lucien osorno. Povem vam, da greva k nekemu arabskemu filozofu.

— Hotela sem se sniti z vami v restavraciji Prince's je naglo rekla gospa Irvin. V njenih besedah se je kazalo patetično obotavljanje, obotavljanje slabotne ženske, ki le z največjo težavo sprejme kak predlog.

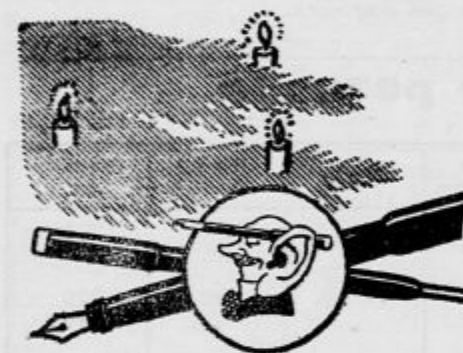
— Ali smem zvedeti, je rekel Gray, ime osebe, ki jo nameravate vprašati za svet?

Spet se je obotavljala in naglo pogledala Sira Luciena, toda ta je hladno strmel v drugo smer.

— Kazma, je odgovorila tiho.

— Kazma? je vzkliknil Gray; možak, ki prodaja pariume in tudi, da zna razlagati sanje? Česa se ne domislite? Ali ne bi šli rajši jutri tja? Danes gotovo nima več odprto.

— Ravnokar sem poskrbel za to, je odgovoril Sir Lucien, in sicer na izrečno željo gospe Irvin, ter zvedel, da ima skrivnostni mož še vedno odprto in da jo hoče sprejeti.



Zahtevajte pri Vaših Božičnih nakupih izrecno proizvode Penkala
Penkala svinčniki od D.13 naprej
Naliv držala s 14 kar. zlatim peresom od Din.120 naprej

Ocarinjenje

Vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi Rajko Turk, carinski posrednik. Ljubljana, Masarykova cesta 9., nasproti carinarnice. Vse informacije brezplačno!
da so bile včeraj v parni kopeli ves dan

Najnovejši zvezek v „Odru“ prinaša

Petrovičovo vaško šalo v 3 dej. (6 oseb)

VOZEL

Cena s poštnino vred Din 19—

Naročila na

Tiskovno zadrugo v Ljubljani.

Priporoča se gostilna pri Kovaču, Kolodvorska ul. 27.

Točilo se bode za božične praznike in to od 24. do 27. t. m. po znižanih cenah

Črno à Din 9, opolo Din 10 in staro belo à Din 10.

Kdor bo pil dalmatinsko vino, mu ne bo nič falilo; pri Kovaču se ga bode poceni napil, veselo zavriskal, zapel.

Najlepša in najcenejša božična darila

čevlji-lak in luksuzni, gamaše, domači čevlji.

Vse pristno domače delo

Prešernova ulica 9 na dvorišču J. Čarman.

2 vprašanji prosim!

All so Vam znano
velike ugodnosti naše božične reklamne prodaje?

All sto se iste že udeležili?

Ako še ne, storite to nemudoma. Uverjeni smo, da bodo naše pošiljke napravile Vam kakor Vašim dragim neizmerno veselje. Tudi Vi bode prijetno presenečeni kakor vsi oni, ki so naše pariume že naročili, o čemer nam priča nebroj priznanih dopisov, od katerih nekatere spodaj navajamo.

Da seznanimo širšo publiko z našo izborno specijalito parfumov, aranžirali smo božično reklamno prodajo, katera nudi udeležencem izvanredne ugodnosti.

Udeležba pri naši reklamni prodaji upravičuje vsakogar, kdor naroči

6 steklenic najfin. „ODEON“ parfuma lepo sortiran v kartonu za **samo Din 65.—** (namesto Din 90—) za sledeče:

1.) **Na udeležbi** pri razdelitvi 60 velikih nagrad po nastopnem nastavku:

1 nagrada v skupni vrednosti	Din 50.000
2 nagradi po Din 10.000	Din 20.000
4 nagrade po Din 5.000	Din 20.000
2 nagradi po Din 2.000	Din 4.000
10 nagrad po Din 1.000	Din 10.000
41 nagrad po Din 500	Din 20.500

2.) **Na razdelitvi** 5000 posebnih nagrad v skupni vrednosti **Din 450.000** na ta način, da mora povprečno vsaki tretji naročnik dobiti posebno nagrado; razven tega pa v ugodnem slučaju lahko odpade nanj še ena izmed velikih nagrad do 50.000 Din.

Pošljite tedaj takoj po nakaznici ali v denarnem pismu znesek Din 65 (naroči se lahko tudi več kartonov naenkrat), nakar dobite obratno našo krasno zbirko 6 steklenic „ODEON“ parfuma. Vsaki pošiljki je priložen kupon s tekočo številko ter razdelilni načrt za nagrade, s kojim se smatra strinjajočim se vsak naročnik. Vlaganje ozir. porazdelitev kuponov za velike nagrade se vrši pod nadzorstvom kr. notarja.

Kako pišejo naši naročniki:

V časopisu sem brala Vaš oglas za nagrade. Ker sem se pri svojih znancih prepričala, da so Vaši parfumi, kljub nizki ceni res fini, naročam en karton. 65 dinarjev Vam pošiljam posebej. Z. S. Hrušica

Vaša pošiljka mi je napravila v resnici veliko veselje. Tako lepe izbire 6 steklenic za samo 65 dinarjev nisem pričakovala. V enem ovitku sem našla priznanico za posebno nagrado. Pošljite mi, prosim še dva kartona po 6 steklenic. Znesek Din 130— prilagam. M. P. Ljubljana.

Zelo veliko srečo sem imela. Pri prvi pošiljki sem dobila priznanico za posebno nagrado. Ko sem vnovič naročila 2 kartona pa sem našla v enem zopet 1 priznanico. Pošljite mi prosim takoj še dva kartona. Tudi več mojih prijateljev se je odločilo za naročilo. B. L. Beograd.

Naročite torej nemudoma, kajti naša reklamna prodaja traja samo do **27. decembra**. Tudi Vi bode z našo pošiljko zadovoljni!

„ODEON“, tovarna kozmetičnih izdelkov in parfumov
Ljubljana, Vegova ulica šte. 8/a.

Za božična in novoletna darila

znatno znižane cene

v modni trgovini **Peter Sterk**, Ljubljana, Stari trg 18.

Pull-overs, garcon-blouse, (hudi). Tunika, sveateri, telovniki, volnene in svilene jope, nogavice, dokolenice, rokavice, športne čepice, moški klobuki, moško in damsko perilo, damske torbice, listnice, parfumi, fino milo, itd.

Velika izbira kozuhovine.

Lepo darilo za božič je nov klobuk

ki ga lahko kupiš pol ceneje kod drugje!

Oglej si bogato zalogo najmodernejših, najfinjših, kakor tudi priprostitih klobukov pri

Jos. Pok nasl. A. Jamnik, Ljubljana, Stari trg 14.

Velika izbira daril za božič in novo leto.

Za dame:

volneni sviteri, telovniki, fino perilo, nogavice, rokavice, vezena, usnjene torbice in drugo modno blago.

Za gospode:

telovniki, perilo, kravate, rokavice, nogavice, usnjene listnice, svileni robci itd.

Modna trgovina za dame in gospode

F. & M. ROZMAN, Židovska ulica 4.

ALUMINIJ: Najboljše darilo!



Kompletna garnitura, 12 kom. kakor na sliki. Proti predplačilu ali povzetju franco na dom.

Cerkveni zvonovi, armature, surovi odlitki.

Božična in novoletna darila

galanterija, parfumerija, srebrnina, usnjati izdelki, perilo, trikotaža, itd.

Gaspari & Faninger

oddelek: Detail

Maribor

Aleksandrova cesta 23

M. GOLEŠIC
in **ANICA SREBOCAN**
zaročena
Celje, 20. decembra 1925.

Premog, drva, oglje, briketi, koks
Mirija, Kralja Petra trg 8, tel. 220.

Gospodična

s trg. akademijo in 3letno prakso, večša srbohrvaščine, slovenščine, nemščine, stenografije, strojepisja, ter vseli pisarniških del, **želi spremeniti službo** s 1. januarjem ali pozneje. Ponudbe pod „Stalno 1286“ na upr. „Jutra“.

Notar I. Kogej

notarski namestnik po pokojnem

dr. Josipu Barletu

uraduje pri sodni palači

Maribor, Sodna ulica šte. 14

I. nadstropje.

Opozorjamo

vse interesente, da je pri pismenih vprašanjih, ki naj jih upravništvo pismeno reši, brezpogojno priložiti poštnino in manipulacijsko pristojbino v znesku Din 2—. Posebno opozorjamo na to one stranke, ki žele, da se jim po pošti pošlje naslove od malih oglasov. Vsa vprašanja in prošnje glede naslovov od „malih oglasov“ bodo romale v koš, ako ne bo priloženih Din 2—

Krasna in praktična božična darila

fotografski aparati

že od Din 360 — (9/12) naprej

Oglejte si bogato zalogo drogerije

A. Kanc sinova

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Dobe se fotografije vseh slovenskih planin.

Najprimernejše

darilo

so mali božični zabojčki s šampanjcem in vinom v buteljkah znamke

Clotar Bouvier

(Sor. Raadgona).

Dobe se v vseh delikatesnih trgovinah v Ljubljani.

Opekarna

s okroglimi pečali, novimi stroji s mlinom in žago na prometnem kraju se pod zelo ugodnimi pogoji odda. Ponudba na Publicitas d. d. oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva ul. 11.

Razglednice za Božič in Novo leto, okraske za božično drevo na debelo in drobno najceneje kupite pri

L. PEVALEK, Ljubljana,

Židovska ulica št. 4.

Prodaja se

iz zapuščine gospe **Ernestine Krisper** iz proste roke za ugodno ceno

lepa hiša v Ljubljani

Blatnolova cesta št. 11 (nasproti palači oblasti vlado)

dvonadstropna in z manjzadnimi stanovanji pod streho, z velikim košatim vrtom. Električna, plin in telefon upeljani. V I. nadstropju nezasedeno stanovanje 6 sob, elegantno urejeno z obilnimi pritliklinami in kopejlo, 3 balkoni, jeden z razgledom na cesto in na planine. Lega solčna vzhodna. — Hiša je solidno zidana, v prav dobrem stanju in prosta vseh bremen.

Prodaja se tudi lep modern mobilijar.

Ponudbo sprejema in pojasnila daje odvetnik dr. M. Pirc, Ljubljana, Cigaletova ulica št. 1 od 3. do 6. ure popoldne.